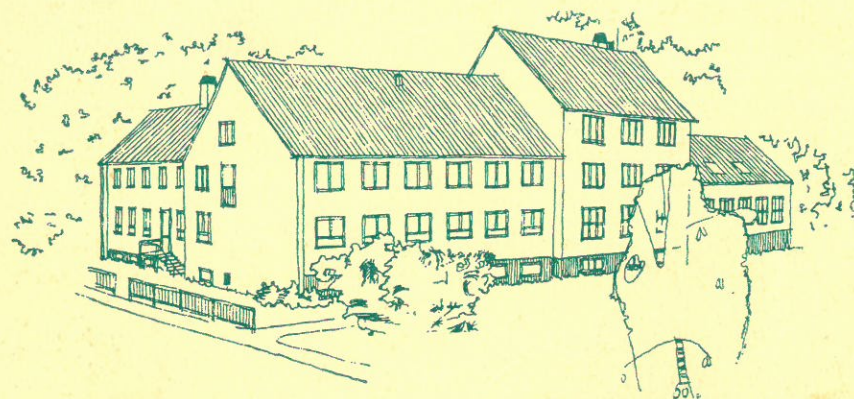

STIDSHOLT UNGDOMSSKOLE
1970

STIDSHOLT
UNGDOMSSKOLES
AARSSKRIFT

1970

UDGIVET AF
UNGDOMSSKOLENS
ELEVFORENING

FREDERIKSHAVN
EKSPRES-TRYKKERIET
1970

INDHOLD

Did mange milde øjne	<i>Digt</i>
– om at tjene	<i>Marie Risegaard Jakobsen</i>
Små glimt fra et langt skoleophold	<i>Karen Søndergaard</i>
Hjemme på Stidsholt	<i>Hans Jakobsen</i>
Året, der svandt	<i>Hans Jakobsen</i>
– til sidst	<i>Alma Vestergaard</i>
Tak	<i>Juul Højbjerg</i>
Elevmøderne	<i>J. H.</i>
Tale ved åbningsfesten	<i>Kristian B. Larsen</i>
Spænding	<i>Grethe og Jeppe Buhrkall</i>
Korte hilsener	
Meddelelser	
Elevfortegnelse	

*Did mange milde øjne
har lyst mig på vej,
og mange klare stjerner
har tindret over mig,
og mange søde småbørn
har taget mig ved hånd
og lånt mig deres vinger
og løsnet mine bånd.*

*Og mangen gammel vismand
har lyst mig på vej,
og klare digtersyner
har tindret foran mig,
og vakled jeg i livets store
„hvad?“ og „hvor?“ og „hvem?“
de mange veje samled' sig
til sidst i Bethlehem.*

*Og skal alverden skrives
i mandtal sidste gang,
da synger jeg i Bethlehem
min sidste julesang;
der Davidssønnen tager
mig i sin varetægt;
min Gud han busker nok, jeg er
af Davids hus og slægt.*

(Af H. C. Frederiksen).

— om at tjene

Nogle af de allerførste venner, vi fik, da vi i 1929 kom til Stidsholt, var lærerparret Karen og Boy Højer-Nielsen, den gang Ounstrup fri-skole. Vi var jævnaldrende og besøgte ofte hinanden. 30 km på cykel og med et barn på „bagsædet“ regnede vi den gang ikke for noget. Vi havde mange fælles interesser og problemer, og det var naturligt, at vi med dem havde mange drøftelser om muligheden for at bygge ungdomsskole i Stidsholt. De to mennesker var os på mange måder en uvurderlig hjælp og støtte.

Højer-Nielsen var foruden at være lærer en dygtig og inspireret maler, og da skolen stod færdig i 1931, sagde han til os, at han gerne en gang ville male et billede til skolens udsmykning. Dette løfte indfrie han efter den store udvidelse i 1936. På elevmødedagen, den 2. søndag i juli 1938, kom Karen og Boy kørende med deres store og smukke gave, to billeder signerede: Boy 1938. Efter J. Skovgaard.

Boy har ofte sagt ironisk om sig selv, at han bare var kopist. Det passer nu ikke, for han har malet mange og skønne billeder, der var hans egne. Men i dette tilfælde havde han valgt at kopiere to af Joacim Skovgaards udkast til udsmykningen af Viborg Domkirke. Der havde han fundet og kunnet give udtryk for, hvad han ventede af og ønskede for Stidsholt Ungdomsskole.

Det ene billede viser os Eliesers møde med Rebekka ved brønden, det andet David, der spiller for Saul.

For os er de symboler på to ting, vi gerne gennem vor skole har villet være med til at fremme: Tjenersindet og Sangens magt.

Elieser, også kaldet den tro tjener, havde fået et vanskeligt hverv, han skulle rejse ud og finde en hustru til sin herres søn. Den gamle mand var ikke glad for sit hverv og havde mange betænkeligheder – men han gjorde, hvad han blev bedt om.

Så husker vi vel alle beretningen om, hvordan Elieser bad til sin herres Abrahams Gud om at hjælpe ham og „aftalte“ med ham, hvordan det skulle ske. Og Rebekka kom til brønden med sin krukke for at hente vand. Han bad hende, som han havde bestemt, om at give ham noget vand at drikke.

Rebekka kunne godt have svaret ham: Jeg har ikke tid, men der kommer nogle andre efter mig, de kan gøre det. Eller: Jeg har ondt i ryggen og har haft så travlt, så jeg kan desværre ikke hjælpe dig. Eller: Jeg har fridag i dag, så – –. Hun kunne måske også have spurgt: Hvad giver du mig for det? Men hun svarede: Drik, Herre, og jeg vil også øse vand op til dine kameler.

Rebekkas svar var ikke dikteret af, at hun havde set, at Elieser havde et flot følge og pyntede kameler. Hun svarede sådan, fordi hun forstod, at her var en, der havde brug for hendes hjælp.

Rebekka bestod sin prøve. Ikke fordi hun var heldig og tilfældigvis svarede rigtigt, men fordi hun i sin barndom og ungdom havde forstået og trænet sig op til ikke først og fremmest at tænke på sig selv – men gøre noget for andre. Hun bestod sin prøve, og hun fik sin belønning, hun blev den udvalgte.

År efter år har ungdom siddet under hendes billede. År efter år har unge forladt skolen, med eller uden autoriserede prøver, men alle gået ud for at tage de prøver, livet indstiller dem til. Ved de prøver bliver der ikke spurgt: Hvor meget kan du regne? Hvor godt kan du skrive? Hvor højt kan du springe? Hvor gode albuer har du til at trænge dig frem?

Ved de afgørende prøver bliver der spurgt: Hvad vil du selv gøre, før du forlanger af andre? Hvor langt kan du gå uden at have pligt til det? Hvor meget vil du ofre af det, du kalder fritid, og som du forveksler med frihed? Hvad vil du give af dig selv, dit eget jeg?

Billedet har i de mange år holdt sin tavse tale om at være tro som Elieser, om at gå den vej og rygte den gerning, der blev en tildelt. Det har talt om at være hjælpsom, som Rebekka var det. Det har sagt noget om de egenskaber, der er brug for i dag og i morgen så vel som i tiden, der gik. Det har talt til den ungdom, der kom og gik, og til os, som de mange år levede på dette sted. Lad det ikke have talt forgæves!

Det andet billedet viser os den unge David, der på sin harpe spiller for kong Saul for at få lyset til at vende tilbage til kongens formørkede sind.

Billedet af den unge harpespiller, der senere blev den store salmedigter, fortæller os noget om sangens magt. Denne vidunderlige sammensmeltning af toner og ord, som kan give os lys i sindet, give udtryk for vore bedste tanker og løfte os op over hverdagen. I sangen møder vi skønheden i naturen og i menneskelivet. Den kan hjælpe os til at sætte

os mål, og til at gå vejen mod målet. Den kan gøre, at det svære bliver mindre svært, og det lette bliver lettere.

Det er ikke uden grund, at sangen har haft så stor plads i de frie danske skoleformer.

Kan det udtrykkes bedre end med Bjørnsons ord: Sangen forener, idet den fortøner mislyd og tvivl på sin strålende gang. Bruger han for store ord, når han siger, at sangen har lysning, har varme, har evighed?

En anden digter bruger lige så stærke ord: Syng om dit savn og din lykke, syng om din tak og din tro. Syng, thi Gud Fader vil bygge af sangen din himmelbro.

Jeg mindes med taknemlighed og glæde hundredvis af timer, hvor vi lyttede og nynnede os frem for at lære melodier, eller gennemgik tekster og fandt ud af, hvad en sang indeholdt. Eller når vi „drev terrænsport“ i sangbogen og sammenlignede tekster – og for den sags skyld også i salmebogen, hvis vi fik en morgentime tildelt.

Hvor kunne en sangtime dog være god, enten den nu var forud tilrettelagt eller den blev til som et ønskeprogram.

Chr. Dørfler tog ikke fejl, da han skrev Stidsholtsangen og begyndte med ordene: Her er glæde, her er sang.

Tak til alle jer, som jeg delte disse timer med!

Jeg må vist have lov til at slutte denne afskedsartikel med at nævne en sang, som har haft megen betydning for mig gennem årene:

Vi er fæstere her for en tid
og må dyrke vor muldjord med flid,
om vi skulle
også bare strø sæden i mulde.

Vi fandt ud af, at skoletiden – fem eller ti måneder – kun var et fæstemål, hvor det gjaldt om at udnytte tiden så godt som muligt. Vi fandt også ud af, at livet er et fæstemål, det skal leves og bruges og afleveres igen.

Vi, som har været fæstere her på Stidsholt Ungdomsskole i så lang en tid, er taknemlige for og har aldrig fortrudt, at vi indgik dette fæstemål. Vi har forsøgt, så godt som vi evnede det, at dyrke det stykke muldjord, der var vores. Vi kan nu blot ønske, at arbejdet ikke har været forgæves, og at det ikke blev forsømt alt for meget.

Og vi ønsker for de to, der nu har overtaget marken, at de må få kræfter, tro og udholdenhed til „at pløje, selv hvor høsten er skjult for vort øje“.

Marie Risegaard Jakobsen.

Små glimt fra et langt skoleophold

For 30 år siden anede jeg ikke, at der var noget, der hed Stidsholt Ungdomsskole, eller at der var et forstanderpar, der hed Marie og Hans Jakobsen, men en dag blev jeg opfordret til at søge plads hos dem. Samme dag, jeg fik brev fra dem, at jeg var antaget, fik jeg pakke fra en veninde. Det var den første krigsvinter, og det at få en pakke med te, smør og andre rare sager var en stor begivenhed, så der blev ordentlig festet den aften.

Turen til Stidsholt foregik på cykel, bilerne var jo opklodsede, og togene var så sene i vendingen, så det var langt hurtigere at cykle.

Eleverne var også vant til at cykle, så vi foretog en masse ture sammen til strand og skov og til gæstfri elevhjem, der trods rationering gerne ville se os. En sommer var vi på besøg i ti elevhjem. Det gav en kontakt mellem hjem og skole, som det naturligvis var svært at få med de større hold, men som var af meget stor værdi for skolearbejdet.

Det skete, der kom indbydelse til at gøre besøg i Himmerland. Når elevflokkene så blev spurgt: „Vil I være med til at cykle turen?“, så var der ingen tvivl, alle var parat. Jeg ser en hel række af gæstfri hjem for mig, gode mennesker, bugnende borde trods rationeringen, piger med glubende appetit og strålende humør; men jeg ser også cykelture i øsende regnvejr, men ukuelige piger syngende af fuld hals: „Og når I gør som vi og stemmer rigtig i, så får vor sang den rette klang!“ Ja, så kunne vi nok få folk til vinduerne.

Men dækkene blev jo tyndslidte, nye var ikke til at opdrive. Jeg blev næsten ekspert i cykellapning. Det er dog en mild overdrivelse, når det blev sagt, at jeg kunne lappe cyklerne i farten.

På vore ture søndenfjords var det altid spændende at se, hvor vi skulle overnatte. Da vi skulle besøge Pindstrup Pedersens i Byrsted, havde vi forud hørt, at de havde et stort høløft med dejlig nybjerget hø.

Turen dertil gik fint. Solen skinnede. Glade og fornøjede svingede vi ind i gården. På gårdspladsen stod værtsfolkene for at tage imod og byde os velkommen. Men – hvor var pigerne? – Det første, de fik øje på, var stigen, der førte op til lugen, der førte ind til høet. Det syn kunne de ikke stå for. Lidt efter kom de ned og sagde pænt goddag.

Der var dækket op til os som til et sølvbryllup, og det var ikke småting, der blev sat til livs. Siden blev der leget og sunget, og så var det sengetid.

Om vi sov godt? – Det spøjte! – Snart lød der et hvin her, snart der. Pludselig var der noget, der puslede ved mine fødder. Jeg rejste mig med et sæt – og mærkede en våd snude. Mysteriet var opklaret.

„Det var såmænd bare en bette hund“! Har nogen hørt en lignende replik før. Nu tror jeg, vinterdrengene smiler og tænker tilbage på mange morsomme onsdagsaftener, hvor de rullede sig ud på „de skrå brædder“ eller morede sig over at se de andre gøre det. Der er så mange ting, det kunne være fristende at drage frem, både fra så mange gode timer og fra samværet uden for timerne. Det er et spørgsmål, hvad der på en kostskole tæller mest.

Jeg er næsten sikker på, at når „de gamle vinterdrengene“ mødes og siger: „Kan du huske?“, så kommer mange af de små, sjove drenge-streger frem, de havde for med hinanden og med lærerne.

Så kom tiden med de store årgange af unge. Det var endnu ikke almindeligt med 8 eller 9 års skolegang i folkeskolen, derfor blev ungdoms- og efterskolerne benyttet flittigt. De kunne alle melde om fulde huse. Kravet om dygtiggørelse steg år for år, og når de unge havde været ude i praktisk arbejde et år eller to, var de parat til at sidde på skolebænk igen og parat til virkelig at yde noget og at gøre noget ved skolearbejdet. Hvar gjorde det så, om der var lidt kneben med plads i skolestue og elevværelse. Forholdene var nogenlunde ens overalt.

Skolebilledet ændrede sig hurtigt. Centralskolen blev bygget, de små skoler blev nedlagt én efter én. 8. og 9. klasse blev almindelige i folkeskolen. Det blev vanskeligere at få læreplads uden realeksamen eller i det mindste 9. kl. prøve.

En overgang var man i tvivl om, hvordan ungdoms- og efterskolerne ville finde deres plads i dette nye skolebillede.

Men også disse skoler byggede. Flere og flere gik over til 8 eller 10 måneders fællesskole, og da kravet om prøver for 9. og 10. klasser kom, var de fleste skoler klar til at tage opgaven op. Det gjaldt også Stidsholt Ungdomsskole.

I en artikel i årsskriftet 1962 skrev jeg: „Mål og midler har været og er forskellige ved de danske ungdoms- og efterskoler, men alle har haft det for øje: at hjælpe de unge i en af de vanskeligste perioder af deres

liv, at hjælpe dem til at finde sig selv, at sætte dem i gang og at vise dem tillid, den tillid, der kalder på forpligtelsen og ansvaret hos dem.“

Jeg sluttede samme artikel med at udtale ønsket om, „at den danske ungdoms- og efterskole, den frieste skole i verden, også i fremtiden må finde og fylde sin plads i det danske skolebillede.“

Jeg synes, de otte år, der er gået siden, har vist, at det er lykkedes.

Med disse småglimt fra et langt skoleophold sender jeg en hilsen og en tak til alle de mange hundrede elever, jeg har lært at kende gennem de 29 år på Stidsholt Ungdomsskole.

Men først og sidst må jeg rette min tak til forstanderparret Marie og Hans Jakobsen. Tak for et enestående samarbejde og for en aldrig svigtende tillid gennem de mange år.

Karen Søndergaard.

Hjemme paa Stidsholt

ASKOV – ESBJERG

I 1927 rejste jeg til Askov for at deltage i sommerens højskolelærerkursus maj–august. Jeg glædede mig til at faa C. P. O. Christiansen, der var kursusleder, Arnfred, der næste aar skulle være forstander for Askov Højskole, Holger Kjær, Rud og flere andre som lærere. Allerehelst ville jeg efter dette kursus have plads for vinteren som ung lærer paa en højskole og saa være klar til et nyt Askov-kursus næste aar til maj. Der var sidst paa sommeren jævnlig tilbud fra højskoler om vinterbeskæftigelse for en ung lærer. Jeg kom ikke med i noget kapløb om stilling. En dag fik jeg en seddel bragt op paa mit værelse. Der stod et telefonnr. i Esbjerg derpaa. Det skulle jeg ringe til, helst med det samme. Det var Bomholt, som dengang var forstander paa Esbjerg Arbejderhøjskole. Han indbød mig til et besøg næste dag, hvis jeg var interesseret i ansættelse fra november til april. Vi aftalte nærmere tidspunkt, og jeg mødte, – og undrede mig. Hvordan var dette egentlig gaaet til? Bomholt spurgte, om jeg kunne tage et danskehold og et regnehold, samt en studiekreds, hvor jeg selv maatte finde et emne, alt dette lød godt, men saa kom det fra Bomholt: „Ud over arbejdet paa smaahold har eleverne 2 daglige foredrag, hvor de er samlet alle 70. Mine foredrag samler sig om social litteratur, Michael Andersen har samfundsøkonomi, og saa er det jo meningen, at De skal have verdenshistorie, det bliver 4 om ugen. Hvad siger De saa?“ Jeg sagde ikke saa meget, for det sidste gjorde mig betænkelig. Jeg ville gerne tilbage til Askov og tale med C. P. O. om det, og det sagde jeg. Men atter tog sagen en god vending: Bomholt sagde: „Jeg forstaar Dem godt, men jeg kan fortælle Dem, at jeg har talt med C. P. O., og han har ingen betænkeligheder, han siger god for Dem, i modsat fald havde jeg ikke ringet Dem op.“ Jeg sagde i min glæde over dette omgaaende Ja. Nu vidste jeg, at jeg skulle læse verdenshistorie hjemme paa Langeland, fra jeg sluttede i Askov, til jeg skulle begynde i Esbjerg.

Saa kom jeg da til Esbjerg. „Hør, der er lige to ting“, sagde Bomholt den første dag, nærmest i forbifarten „er der noget, du vil spørge om med hensyn til dine timer, skal du bare komme, men du har din fri-

hed til at ordne det, som du vil. Og med hensyn til eleverne: Hvis du kan lide dem, saa vil de ogsaa kunne lide dig. Jeg kom hurtigt til at kunne lide eleverne, de var retsindige, og det gjaldt meget for dem om at lære mest muligt. Vi havde det særdeles godt med hinanden. Disciplin, f. eks. i foredragstimen var aldrig noget problem. Det hørte til mine fritidssysler at sende hele styrken op om aftenen, laase yderdøren og slukke lyset. Det afvikledes i gemytlighed. En aften havde man besluttet sig til, at gaa op til musik, diverse musikinstrumenter var samlet nede i dagligstuen, og da jeg sagde: Naa det er tiden, vi maa op, saa skete det: musikken ind foran, og alle ind paa tre rækker og til tonerne af: „Her kommer fra dybet den mørke armé“, trampede alle op.

En aften var det kommet til slagsmaal i al godmodighed ude paa gangen, og der var et spektakel uden lige ikke mange skridt fra min dør. Jeg maatte ud for at fortælle, hvad klokken var, og at det var tiden, der skulle være ro, absolut ro endda. Alt det er ingen sag, men naar saa en træder frem og siger: „Det maa du sørme undskylde, Jakobsen, jeg troede ikke, du kunne høre det, du maa da have lyttet ved døren“, saa er man leveret. Jeg har sjældent oplevet noget saa morsomt. Det er saadanne øjeblikke, at man særlig godt ved, at man kan lide hinanden. Det var spøg, men alle var klar over, at den ikke skulle gentages. Rasmus havde mange gøremaal, for hvilke han oppebar løn. Først skulle han kalde paa mig, og naar jeg fik lukket ham ind, skulle han tænde op i min kakkelovn, derefter skulle han ned og „fyre under grisene“. En aften var jeg gaaet i gang med en omgruppering af mine møbler, jeg byttede sengen og bordet om. Det skulle jeg aldrig have gjort, for næste morgen havde jeg jo glemt det og sølle jeg, der sover paa højre side, sprang fremefter, som jeg plejede – lige ind i væggen – jeg burde jo have bakket ud. Jeg tror nok, at jeg hoppede rundt og holdt mig på hovedet, men saa blev Rasmus utaalmodig, han raabte: Jakobsen, laver du „gymnastik“, du kunne da lige lade mig komme ind og tænde op først.

Da jeg forlod skolen, sagde Bomholt: „Naa, saa tager du snart til Askov igen, men vil du tage en tårn mere her, er du velkommen igen til november. Det var dejligt at rejse med den viden.

Paa det nye kursus i Askov var indmeldt en kvindelig kursist, det var een mere end i året før. Inde i stuerne hilste jeg paa hende. Hun hed Marie Risegaard, vi talte sammen, jævnt og ligetil. Ret hurtigt blev

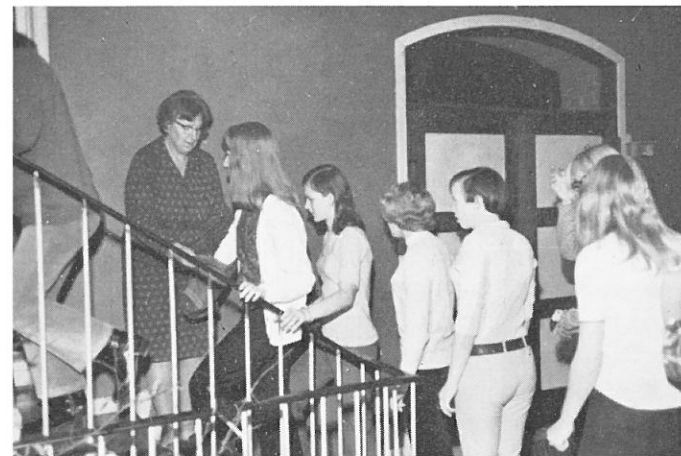
vi en lille hyggelig kreds, der ofte saas, og vi drøftede mange ting. Der var Olav (senere forstander O. Helstrup, Skanderup), Ples (senere sognepræst Carl Johan Plesner, Darum), bitte Niss, (Nissen, ham har jeg tabt af syne), ja, saa var der Ris (senere Stidsholt Ungdomsskole) og Hans (senere Stidsholt Ungdomsskole). Det var et dejligt kammeratskab vi havde, vi fem, og vi afsondrede os ikke fra den store flok. Undervisningsmæssigt supplerede de to somme hinanden. Da vi forlod Askov var Marie Risegaard og jeg forlovet, og vi skulle nu hilse paa hinandens familie. Det blev nu ikke til saa meget for mit vedkommende. Jeg fik kort efter min ankomst til Faarevejle brev fra Pastor Andersen i Tranekær med forespørgsel, om jeg havde lyst til at blive vikar ved kommuneskolen der hjemme, jeg sendte straks svar, efter at vi havde holdt familieraad, at jeg nok skulle komme. Og saa skulle jeg da være her i den hyggelige gamle skole, hvor jeg havde gaaet i mine første 5 skoleaar. Embedet skulle besættes til 1. november, samtidig med at jeg skulle tiltræde i Esbjerg igen, det kunne jo ikke være bedre, jo, det kunne det faktisk, og det blev det. Ris og jeg besluttede, at vi ville giftes 30. oktober.

Jeg holdt skole i Tranekær til kl. 15 den 29. oktober. Skibet sejlede fra Lohals kl. 16. Der var travlt. Paa vej til Lohals passerede jeg skolen i bil sammen med mine forældre og min søster. Det var yngste klasse, jeg havde haft i sidste time. De havde sagt, at de ville blive ved skolen og vinke til mig. I mellemtiden var det begyndt at regne, saa det havde de selvfølgelig opgivet. Men nej, der stod de, uden overtøj, trykket ind mod den gule mur for at søge ly mod den kolde blæst i den svindende oktoberdag. Jeg saa noget blaat matrosthøj, nogle bomuldsforklæder og vinkende hænder, og da jeg fik ruden skruet lidt ned hørte jeg deres stemmer: Farvel Hans Jakobsen.

Hvor de dog glædede mig, de smaa.

Jeg føler mig helt overbevist om, at intet menneske har følt en stærkere kærlighed til sin barndoms kirke end Ris. Jeg har vidst det fra de unge aar, ja helt fra sommeren i Askov. Og derfor er det ikke mærkeligt, at de ord, en indre stemme sagde til mig paa bryllupsdagen i Vallekilde, allerede inden vi kom ind i kirken, var disse: – du er paa hellig grund. Disse ord kan naturligvis siges om enhver kirke og enhver kirkegaard, men naar det blev saadan for mig den dag og paa det sted, var det tanken om, hvad denne kirke, og denne menighed, som Ris

Op at
besøge
drengene

følte sig knyttet til paa en enestaaende maade, havde sagt til hende gennem hele hendes barndom og opvækst.

Ordet alene helliger huset, det kan ingen røkke ved. Alle udenomsværker falder til jorden. Men menighedsfællesskabet er ikke noget udenom, det er fællesskabet:

... om hans liv og fred,
lys og kraft og herlighed.

Da højtidsalmen „Den signede dag med fryd vi ser“ tonede gennem det skønne kirkerum, var det naturligt at sige til sig selv: Dette er et godt sted at blive gift, hvor de, der samles til gudstjeneste om søndagen, har været med til at berede vejen for din brud. Pastor Niels Pedersen viede os.

To dage efter gik turen til Esbjerg. Bomholt, som jeg havde talt med om det forestående bryllup, havde lejet en god lejlighed. Huslejen kom vi ikke til at mærke, da min kone ogsaa fik timer ved skolen. Budgettet kunne nok holde.

ANKOMST TIL STIDSHOLT

Ved juletid fik vi tilbud om ansættelse ved Stidsholt friskole.

Da vi giftede os, vidste vi, at der var stærke kræfter i gang for at faa os til Stidsholt. Jeg kendte den gamle lærer der, Hagbard. Han havde i hvert fald ingen anden kandidat til stillingen som sin efterfølger end os. Vi talte med Bomholt, og han turde ikke raade fra, da til-

gangen til sommerskolen var saa ringe, som den kunne være. Vi sagde ja og tak, da tilbudet kom fra bestyrelsen. Hvad saa med tanken om højskole eller ungdomsskole. Vi sagde: Maaske Stidsholt har muligheder, som ingen har tænkt paa, ellers kan vi jo rejse om nogle aar. Der er foreløbig 5-6 aar til vi bliver 30, og der er saa mange lærerfolk, der flytter efter kortere tid uden at støde an.

Stidsholt var ikke noget forsømt sted. Hagbard og Margrethe havde gjort et stort arbejde. Der var mange børn i skolen, ca. 50. Der var en god og livskraftig ungdomsforening, der var unge paa alle gaardene, baade hjemmenes egne og deres tjenestefolk. Hagbard skaffede talere, og mange ypperlige folk kom her og førte ordet.

Vi glædede os naturligvis over det, der var, og føjede straks aften-skole til. Der blev stor tilstrømning. Jeg havde dansk og regning to gange om ugen, og den ene gang havde jeg tillige et foredrag. Min kone havde haandgerning, og hun lærte de unge mange nye sange.

Vi talte ikke saa ofte om fremtiden. Det nærværende interesserede os og gav meget arbejde.

Men saa kom det – som et farende vejr. En søndag formiddag blev det mig klart, at alt det, der her var, ville vi ikke overlade nogen andre.

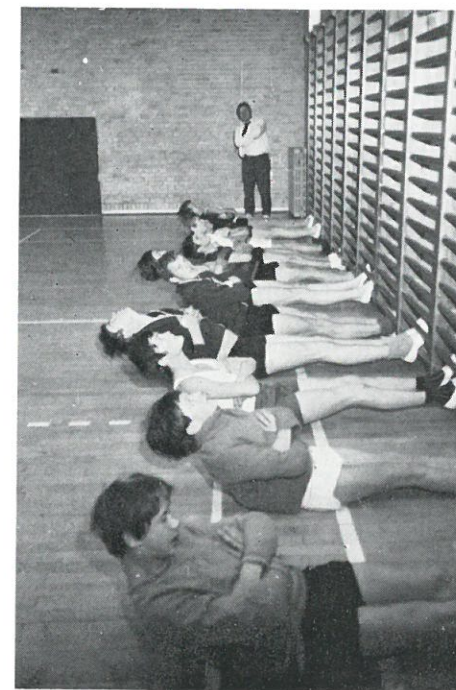
En ungdomsskole skulle her komme, her ved siden af friskolen, og det skulle være os, ikke nogen andre.

Jeg maatte ind og tale med min kone. Hun havde travlt, her skulle være møde i skolen om eftermiddagen. Taleren skulle have kaffe o. s. v. Jeg fik min kone til at sidde ned, og jeg fortalte hende, hvad jeg havde gået og tænkt. Hun sagde: Ja, men vi har da heller ikke opgivet det. Hun var da stadig glad for tanken.

Taleren kom, han havde været smed, og nu var han præst i Sønderjylland. Det er den eneste gang i mit liv, at jeg har været til møde og ikke hørt eet ord. Jeg takkede taleren, det var min bestilling, jeg var ærlig talt flov, men der var i hvert fald ikke andre, der vidste, hvor uopmærksom, jeg havde været. Jeg havde sandelig ungdomsskolen til første behandling. Om aftenen gik vi i gang med realitetsbehandling af forslaget. Vi havde tidligere drøftet spørgsmaalet, men det var helt anderledes denne gang, for nu vidste vi, hvad vi ville. Ilden gik ud i kakkelovnen, det sansede vi ikke, men da lampen drog sit sidste suk, blev vi klare over, at vi frøs og sad i mørke, det var bedst at komme i seng.

I de følgende dage var der mange ting jeg gik rundt og fik ordnet, og min kone tegnede. Selvfølgelig skulle vi da have arkitekt, det skulle være Rovsing i Hørby, men det fik han ikke at vide saadan med det samme.

Det første Rovsing gjorde, var at kassere byggestedet. Over paa den anden side med hele møllen. Selvfølgelig skulle vi over paa den anden side. Derefter koncentrerede han sig om tegningen. Min kone kom med forslag. Ja, det kan jeg nok se, sagde han, og holdt tegningen op for sig for at undgaa flere afbrydelser. Endelig faldt dommen. Det er en god tegning, sagde han. Nu gaar jeg i gang med beregninger og alt det. Tegningen skal der foreløbig ikke ændres ved. Folk fulgte med i alt, hvad der skete, og det var vi da glade ved, men det var ikke saa sjældent, at en sagde: Men hvad siger banken? Det kom altid saa dystert, som om de ville sige: Hvad siger politiet? Saa tog jeg mod til mig og cyklede til Sæby for at høre, hvad banken sagde. Direktørerne Dicksen og Felsen gav sig god tid til at høre og spurgte om mange ting, som

En god træning

ikke kunne have noget med det økonomiske at gøre. Da jeg kørte hjem, havde jeg ikke noget tilsagn om laan, men jeg vidste, at de to direktører ville gøre alt for at faa en løsning. Alt blev ordnet i løbet af kort tid. Byggeriet kom i gang i det tidlige foraar 1931, og det blev færdigt til november. Det var da et stort byggeri til 16.000 kr.!

En dag for flere aar siden blev jeg ringet op og spurgt, om jeg ville tale i Stidsholt. Jeg svarede naturligvis ja. Det var ved et sommermøde hos gaardejer Niels Stidsholt, nabo til Stidsholt friskole, jeg skulle tale, og her gjorde jeg altsaa min entre. Mødet var godt besøgt, og her blev bekendtskabet gjort med Jakobsens, og det udviklede sig til et varmt og inderligt venskab gennem aarene.

De var meget unge, de to skolefolk – Jakobsen og hans hustru – men friske og stærke og med en lys tro paa arbejdet i fremtiden.

Jeg kom igen, vistnok aaret efter, og sidenhen har jeg talt der mange gange. At Jakobsens drømte store drømme, blev jeg snart klar over, – de drømte om at rejse en ungdomsskole i Stidsholt ved siden af friskolen, hvor de var ansat. Mig kom det for, at tiderne ikke var gunstige, tværtimod ret ugunstige, den økonomiske krise i begyndelsen af trediverne var begyndt, men drømmen blev til virkelighed. En skønne dag stod der en ungdomsskole, praktisk og jævn, funktionalistisk i bedste forstand. Hvorledes ville det gaa? Ville de køre fast og da blive stækket for bestandig? Det ville være forfærdeligt, men det gik heldigvis helt anderledes. Mens vennerne bekymrede sig, satte Jakobsens alt ind og førte en kæmpeopgave ud i livet. Den lyse tro, som de begge var besjælet af, sejrede over vi ældres ængstelse. Jeg fik den ære at blive indbudt til at tale ved indvielsesfesten sammen med provst Jensen, Torslev. En mægtig forsamling flokkedes om det unge forstanderpar, alle ville hilse paa dem, og de mange stilfærdige haandtryk lovede godt for de kommende dage.

I den følgende tid gæstede jeg Jakobsens adskillige gange, og jeg glædede mig over at se de gode og lykkelige forhold, der raadede hos dem. Jeg tvivler ikke mere, jeg har set, at de har vundet yndest hos Gud og mennesker, og de slider, – mange gange paa færde baade dag og nat – ofte ude til foredrag i landsdelen. I de to maaneder om aaret, da skolen er lukket, tager Jakobsen jævnlig imod indbydelser fra andre egne af landet og taler mange steder, men alt dette er ikke gaaet ud over hjemfølelsen paa Stidsholt. Her har hans hustru gjort et forunder-

På rad
og række

ligt stykke arbejde. Sin unge alder til trods har hun forstaaet at skabe et hjemsted, som gør, at der er hyggeligt allesteds inden for skolens mure. Skal en ungdomsskole ret lykkes, maa der ogsaa være en moder i skolehjemmet, og det er der i sandhed.

FØRSTE ELEVMØDE

I samtlige aar 1935–1970 er aarsskriftet kommet som budbringer fra skolen til gamle elever. Egentlig har det været der fra første færd, idet vi udsendte en lille „forløber“ julen 1934. Det var „Stidsholt Ungdomsskole 1931–1934“ og det fortalte om livet paa skolen i de første 3 aar. Min kone fortæller deri om julen, hun som ung pige tilbragte i Palæstina sammen med sin fader, og om juleaften paa hyrdemarken.

Skriftet indeholder korte artikler af lærerne Dam, Boelskifte og P. Hansen og mine betragtninger over de tre aar.

Det første elevmøde var ogsaa holdt. Min kone og jeg indbød privat til det, og 15. juli 1934 indledtes den lange række af elevmøder, der har været holdt uden afbrydelse siden. I betragtning af, at de første elevhold ikke var store, kunne der jo ikke møde en mægtig forsamling, og der kunne ikke være fare for, at det ville sprænge alle rammer, men der mødte 65 %. Skal vi holde os til procentregning alene, er det første elevmøde ogsaa det største. Den samme mødeprocent i dag ville betyde, at der skulle komme rundt regnet 3000. Jeg antydede i min vel-

komst, at vi jo sikkert inden længe ville have en elevforening. En dreng spurgte: Hvorfor udsætte til i morgen, eller til et andet aar, hvad vi kan gøre i dag. Han fik tilslutning fra alle sider. Inden aftenmad var Stids-holdt Ungdomsskoles Elevforening stiftet, en dagsorden blev sammen-sat, og en bestyrelse blev valgt. Under „Eventuelt“ luftede jeg tanken om en 3 dages Sønderjyllands-tur for gamle elever næste aar, omkring 1. juli. – Begejstret tilslutning! Vedtaget! „Det besluttedes“, at forstan-derparret sammen med den for 3 minutter siden valgte bestyrelse skulle udarbejde et program for turen. Ved et senere afholdt bestyrelsesmøde mødte jeg med et program, som vandt almindelig tilslutning. Nu blev det „konfirmeret“ af bestyrelsen. Til alt andet godt om elevmødet anno 1934 kan altsaa føjes, at vi gik frem efter demokratiets love. Og det er godt at tænke paa saa mange aar efter.

„Elevmødet indledtes med gudstjeneste i Badskær Kirke ved den 29-aarige forstander Hans Jakobsen, der i fjor blev ordineret“, stod der i et referat. Ved den afsluttende sammenkomst var der foredrag. Min kone talte ud fra sangen „Jeg elsker den brogede verden“. Denne tale om den unge slægts vanskeligheder og dens fremtidsmaal blev altsaa den første tale ved Stidsholt Ungdomsskoles elevmøder.

I de første aar havde vi jævnlig fremmed taler ved elevmødet. Boel-skifte, der i nogle aar ogsaa var elevforeningsformand, skriver i aars-skriftet: „De sidste tre aar har jeg bedt Jakobsen holde foredraget ved elevmødet, og han har hvert aar sagt „Ja, det vil jeg gerne“. Men naar dagen kommer, er det altid en anden, der gaar paa talerstolen.“

Jeg kan nok huske det – naar jeg vil, men til gengæld har jeg nu i mange aar været at finde, først paa prædikestolen og derefter paa taler-stolen ved elevmøder.

ELEVMOEDE 10 AAR SENERE

Hvordan virker elevmødet i sin traditionelle form paa den, der ikke er gammel elev? Absolut ærligt svar udbedes. Spørgsmaalet rettede jeg til en gæst, som i nogle dage omkring elevmødet glædede os særdeles meget ved at være her. For faa dage siden kendte han ikke skolen eller os, men han kendte vor husholdningslærerinde Gerda Tikjøb, for hende var han forlovet med. Han studerede teologi, her var han „Jens“ og ven med os alle. Jens ville gerne besvare spørgsmaalet saaledes: I maa ikke ændre ved det program: Eleverne er fortrolige med det, og det er

kort sagt alle andre ogsaa, alle kan lide det, derfor nix pille. Kunne du tænke dig at skrive noget nærmere om det? Det kunne Jens, og her er resultatet:

I dag er det sommerens største dag paa Stidsholt Ungdomsskole. Fla-get smelder i brisen og ved middagsbordet hersker der spænding og forventning, lige fra forstanderen for bordenden og ud i køkkenet, hvor Ingeborg regerer med gryderne. I dag skal der være elevfest. „Gamle“ drenge og piger kommer og besøger deres skole. Det har i ugevis været fast samtaleemne, og nu er altsaa stunden næsten oprunden.

Det siger sig selv, at festen begynder i kirken. Og man kan let mærke, at det er noget andet end en køn skik. Badskær Kirke er mere end stu-vende fuld. Forstander Jakobsen, der jo ogsaa er pastor, taler jævnt og ligetil ud fra den forvisning, at den danske menighed er det sted, hvor det oprigtigste fællesskab skal realiseres, og fra menigheden udgaar fællesskabskravet til hele det danske folk. Hermed er dagens tema egent-lig slaaet fast. Vi ager glade paa vore jernheste ad Stidsholt til.

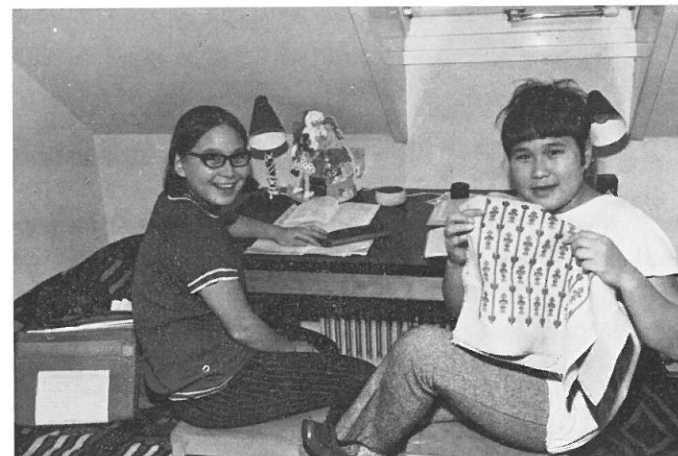
Forstår du det?

Skolegaarden mellem den høje hvide skolebygning og den røde hjemlige forstanderbolig bliver med et til et kogende menneskehav. Fra kvisten tager synet sig ganske overvældende ud. Der er hærdebrede mandfolk, brunede i sol og blæst, grandvoksne bønderpiger, – lyshaarede og glade, – der er pyntelige herrer, der kunne se ud til at være noget paa et kontor, og ind imellem vævre piger i flagrende, sommerlige farver. De er ubestemmelige af stand og herkomst, og midt i dette sumrende mylder forstander Jakobsen, vennsæl og smilende til højre og venstre. I dagens anledning er han allestedsnærværende. Han har god tid og alligevel forrygende travlt. Alle de gamle drenge og piger, der skal have et ord med paa vejen, alt det, han skal have at vide, inden denne dyre dag er forbi. Han kan aabenbart huske dem allesammen, deres fiduser og fadæser. Jo, det er en gemytlig form for parade, den gamle garde her opviser.

Der klappes i hænder, og kaffen er serveret vis-a-vis Jakobs kaniner.

Nogle af de gamle elever har nok engang for længst givet Grethe sut og knappet Jakobs bukser – og nu er Jakob 15 og Grethe 13 aar. Hvor er dog livet skønt – men ak saa kort (disse linier skrives i efteraaret 1944). Fru Jakobs flintrer rundt i kredsen som en af sine egne piger. De gamle elever forundrer det aldeles ikke. Fru Jakobsen har altid et eller andet for, ganske særligt i dag. Den, der et par gange har haft held til at se et glimt af nogle sære gevandter paa fnisende flugt ind imellem træerne kan ikke andet end føle sig en smule usikker, men nu klappes der atter i hænder, og man bliver placeret paa bænke paa den store plæne. Paa scenen staar et bondehus. Fru Jakobsen introducerer med sin klare ungpigerøst dagens kunstneriske overraskelse: „En søndag paa Amager“, spillet af sommerpigerne i fruens egen iscenesættelse og frk. Søndergards frakker, lange bukser og hatte. Jeg tør vædde paa, at der sidder mange gamle elever og blinker et par taarer fra øjenkrogene, og der sidder ogsaa en eller anden ung dame og drømmer om dengang, hun var primadonna paa Stidsholt Teater.

Ellers gaar det slag i slag. Frk. Søndergaard rykker i marken med sine gymnastikpiger, der leger kispus med tyngdekraft og gnidningsmodstand. Nu igen den rene, kønne sang, der rejser sig som en løvhytte over os og vor fest. Den begivenhedsrige dag slutter med en kort tale af forstanderen.

Er den ikke fin?

Fruen, der har haft de tusinde ting at rende efter, maa endnu engang forsikre de gamle elever, at hun „trods alt“ alligevel ser og hører mere, end de maaske ved. Der er ingen, der skal forlade Stidsholt Ungdomsskole uden ogsaa hendes velsignelse.

Saa tømmer skole og skolegaard langsomt, og skolens egne piger – hvis man kan sige saadan uden at fornærme de gamle elever – gaar til ro efter en meget lang og begivenhedsrig dag, og snart vugger alle pigesjæle paa æterens fang gennem den lyse, tavse sommernat, langt udenfor tid og rum.

Næste dag sivede det ud, at forstander Jakobsen og frue først havde overgivet sig i søvnens varetægt henad morgenstunden. De har snakket gamle elever, – en stor og skøn del af deres liv.

Man rejser derfra, og nu ved man, at her bor nogle mennesker, der midt i en svær tid har faaet som opgave at holde haabets og livsglædens fane højt, og at det er lykkedes, det var elevmødet 1944 et uomstødeligt vidnesbyrd om.

ELEVREJSERNE

Det var faktisk en langtidsplan, vi lavede, da vi ved det første elevmøde bestemte os til en Sønderjyllands-rejse for gamle elever. Hvis det blev en god tur med stor tilslutning, skulle den efterfølges af lignende rejser til Sjælland og Langeland, og derefter skulle vi i gang med Sveriges- og Norges-rejser. Een Sveriges-rejse naaede vi at faa, det var

1939. Havde det ikke været tidlig paa sommeren, havde vi heller ikke faaet den, for i september 1939 begyndte verdenskrig nr. 2, og dermed skrinlagdes alle planer paa ubestemt tid.

Et stykke tid efter krigens ophør tog vi fat igen. En lang række nordiske rejser indgik nu i skolens arrangementer. Men formen for eleverrejser skal nok, uanset hvor god den ellers er, tages op til drøftelse med mellemrum, og det sker i øjeblikket. Det kan være, at det skal ændres saledes, at eleverne faar deres rejser allerede, mens de er paa skolen.

Efterfølgende omtale af Langelands-rejsen bringes her efter et referat af Dam og en elevstil:

Den 19. juni 1935 sidst paa eftermiddagen stod 50 glade og forventningsfulde „gamle“ Stidsholt-elever med ledsagere paa det øverste af Odinstaarnet i Odense. Vi havde været undervejs siden kl. 5 om morgenen, da vi i tre store busser svingede ud fra Stidsholt Ungdomsskole med Langeland som maal. Naar vi var kørt saa tidlig, var det selvfølgelig for, at vi kunne se mest muligt undervejs, og vi havde i sandhed set meget, baade i Jylland og paa Fyn, men det syn, vi saa her, trodsede alt andet. Vi havde kunnet følge Jakobsens plan paa klokkeslet hele dagen, men her gik det galt. Da vi gik i busserne havde vi 48 minutter til færgens afgang fra Svendborg, der var 42 km, og vi skulle gennem to ukendte byer. Alle forstod at dette var næsten haabløst. Drengene mælede ikke et ord, og pigerne turde ikke engang skringe. Alle stirrede fremefter, speederen var i bund. Men vi naaede det, og først, da vi var ombord paa Langelands-skibet, kunne vi trække vejret normalt igen. Spændingen udløstes i en hjertelig latter, da Lars, den ene chauffør, sagde: „Havde vi stukket en stok ud af vinduet mod telefonpælene, havde det sagt: R-r-r-r hele vejen. Sejlturen mellem de skønne sydhavsøer var en oplevelse. Efter en times sejlads fik vi Rudkøbing i sigte. Vi havde en aftale om at være oppe paa dækket allesammen lige paa det tidspunkt. Kun Jakobsen kendte den ikke, for det, der skete nu, skulle være en overraskelse. Da vi kunne se hele kystlinien af Langeland sang vi for Jakobsen: „Der dukker af disen min fædrene jord“. Vi havde aldrig set vor forstander saa bevæget, da han kom til og takkede os, og det virkede saadan paa alle os jyder, at ingen kunne holde taarerne tilbage.

Saa festligt har gensynet med barndomsøen nok aldrig været før eller siden.

Saa snart vi havde foden paa Langelands jord, gik turen nord paa, vi skulle jo helt ud paa øens nordspids, hvor der nok var redt seng til os alle. Midtvejs ligger Jakobsens barndomshjem. Busserne standsede, og som efter aftale standsede chaufførerne ogsaa motorerne. I den lyse sommeraften laa hjemmet saa smukt bag det store kirsebærtræ, at det mest mindede om et eventyrhus. Jakobsens søster og forældre tog imod os saa venligt, som om de kendte os allesammen, og de indbød os hjerteligt til at komme og gøre et længere ophold næste dag, som var en søndag, saa ville de give kaffe. Det var en skøn tanke. Vi sang: „Dejlig er jorden“, – og saa maatte vi af sted.

I Hou blev vi budt hjertelig velkommen af lærer Christensen, som sørgede for, at vi meget hurtigt kom ud til de hjem, hvor vi skulle indkvarteres. Snart sank vi ned i bløde dyner og visses i søvn af bladenes stille raslen i de smukke haver. Mange vaagnede tidligt ved hanegal, ja, en paastod, at han havde slet ikke sovet, for han ville høre hanen først, og saa blev han saa skuffet, for han havde stillet store forvent-

Banken er åben

ninger til, at hanerne nok også sang langelsk. Hvor var der dog smukt i den milde, solrige søndag morgen, jeg kunne fra mit vindue nyde udsigten over til Fyn.

Kl. 10 var der gudstjeneste i Hou Kirke, Langelands nordligste; Jakobsen prædikede, det var efter opfordring fra lærer Christensen og sognepræsten.

Søndag eftermiddag var vi først paa Egelykke, hvor Grundtvig havde været huslærer i tre aar. Alt dette kendte alle fra morgenforedragene hjemme paa skolen. En af pigerne sagde, da vi kørte derfra: Jeg har altid sagt, at dersom Egelykke virker, saadan som dengang paa skolen, saa vil jeg derover og have plads.

Om hun saa kom derover paa den maade, ved jeg ikke.

Til de allerbedste oplevelser hørte besøget i Jakobsens hjem. Der var dækket kaffeborde ude i gaarden. Husene gav læ, træerne skyggede tilpas for solen, med andre ord: Der var saa dejligt, som det kunne ønskes. Her talte Jakobsen til os om sit hjem og sit sogn, og vi forstod ham, da han sluttede: ja, her har jeg rod, herfra min verden gaar. Der blev sunget mange sange, og saa skulle vi af sted. Mange ville gerne være blevet der, men der var et par ting mere, der skulle naas.

Kl. 19 kørte vi ind i Bøstrup præstegaard. Vi var nu paa hjemvejen – til Hou. Pastor Gamst tog meget venligt imod os og sagde bl. a.: Folk er meget velkomne her i præstegaarden, men ingen saa meget som vendelboer. Jeg er fra Hjørring og har glædet mig til at se jer og til at ... høre jer. Programmet er iøvrigt saaledes: først fællesspisning af rødgrød, derefter rundvisning og til slut aftensang i kirken.

Om mandagen besaa vi Tranekær Slot og park. Fra den høje altan fortalte Jakobsen om slottets historie.

Mandag aften samledes vi med vore værtsfolk og mange andre til fest paa Lohals badhotel (udtal venligst: ba'hotel). Her skiftede det med tale, sang, underholdning og kaffe.

Tirsdag – den store hjemrejsedag – begyndte saa sært drilagtigt. Det øsregnede, da vi kom til færgestedet, „alt for meget vand“, sagde nogen, der endnu ikke havde mistet talens brug. Vi skulle sejle over til Fyn fra Lundeborg, een rutebil ad gangen, men efter en lang ventetid kom færgen tilbage med bus og passagerer. Der var lavvande hos fynboerne, „alt for lidt vand“, sagde man. Men ved Rudkøbing var der vand nok, og vi kom af sted, ja, og vi kom hjem.

Musik
skal
der til

FRA LÆRERKREDSSEN

Der har gennem mange aar hersket lærermangel, den har til tider været meget mærkbar, baade i folkeskolen, der er den store aftager, men ogsaa højskolen og ungdomsskolen har døjet med at faa den fornødne hjælp. Da vi i 1931 første gang søgte en lærer var forholdet helt anderledes. Mange gik ledige, og nogle havde søgt stilling saa længe, at de alvorligt overvejede at gaa over i andet erhverv. Til pladsen her meldte sig 70 ansøgere, de fleste med lærereksamen. En stor del kom uanmeldt for at hilse paa os og haabede paa en chance. Lærermangel kan være ubehageligt, men de nyuddannedes problem i trediverne var dybt alvorligt. Vi antog en af de mange og troede, at han var „manden“. Det var han aabenbart ikke, for et godt stykke tid efter, at han havde sikret sig stillingen, meldte han afbud, men i brevet, han sendte, nævnte han en kammerat, som gerne ville komme. Egentlig var vi ikke stemt for at modtage nogen hjælp fra hans side, men i betragtning af den nær forestaaende 3. november, skrev vi alligevel til den opgivne adresse. Paa den maade fik vi Aage Boelskifte, det var en lykkelig udgang af den sag. Boelskifte blev vor medarbejder gennem mange aar, først som fuldt beskæftiget her paa skolen, senere var han i nogle aar kommunelærer her i sognet og havde da timer hos os igen. Venskabet ophørte aldrig. I 1959 døde Boelskifte, og han ligger begravet paa Torslev Kirkegaard ved Skovsgaard. Boelskifte blev i 1934 gift med

Merry Andersen fra Bælum, og de to har udført et meget stort arbejde, særlig i de aar de virkede inden for børneforsorgen. Uden at forklejn noget andet maa det indrømmes, at deres fælles virke der blev: livsgerningen. Boelskifte nærede skræk for de store ord. Jeg tænker paa, at han efter ungdomsskolens indvielse i 1931 sagde: kan vi svare til alt det, der er sagt til os i dag? Selv var han paapasselig med, hvad han selv sagde, og ved festlige lejligheder ville han nødig tale, netop fordi han var ængstelig for at lade sig rive med. Om Boelskifte gælder ordene: at fylde med hæderligt virke sin dag – og at hjælpe og værne den, som er svag. Den 7. april forrettede jeg ungdomsvennens begravelse – den 9. april min moders.

Mange gode og dygtige lærerkræfter har vi haft fra 1931. Nogle blev her i flere aar, andre i kortere tid, alt eftersom deres fremtidsplaner var. Mange af dem staar vi stadig i forbindelse med. Ved „runde“ fødselsdage, jubilæer o. lign. kommer der hilsen fra nogle, som vi ikke har hørt fra i længere tid, det ene er ligesaa glædeligt som det andet.

Specielle forhold bevirker, at en af dem, der kun var her et enkelt aar skal nævnes. Det er Chr. Dørffler. Ind imellem kunne vi godt spørge os selv: Kan han holde til det tempo? Han underviste, han agerede, dirigerede, lavede festaftener, digtede, læste Storm P., lavede Stids-holt-avisen „Slibestenen“. Ved festlige lejligheder mødte han gerne med en lille sang, men de uddelte eksemplarer forlangte han tilbage, naar festen var slut, og var meget nøjeregnende med, at de kom allesammen. Da jeg, vistnok for syvende gang, spurgte ham, hvorfor det skulle være saadan, svarede han: Aah, det dilettant skal ikke ligge her efter mig, men jeg har bestemt, at I den sidste dag, jeg er her, skal faa en sang, som I maa beholde altid. Det skal være mit testamente til den skole, jeg er kommet til at holde saa meget af. Dette er Stidsholtsangens historie. Mange hundrede gamle drenge og piger har sunget den her og i deres hjem. Ved Sørensen-Lennestveds yngste datters bryllupsfest i Jerslev forsamlingshus blev den foreslaet, – og den blev sunget med en styrke, saa man skulle tro, at alle bryllupsgæster var gamle elever. Det var de ikke, men mange havde lært den af deres børn, som havde den med herfra. I Lennestved bliver den altid sunget, naar børnene kommer hjem.

Dørffler kom herfra til Sønderjylland, hvor han fik et vikariat, han blev paa samme tid forlovet, og alt tegnede stadig saa lyst, men saa

blev han indhentet af en kræftsygdom. Boelskifte havde hørt lidt om dette og paa en tur til det sydlige Jylland fandt han frem til hans hjem i Lunderskov. Da havde Dørffler ikke lang tid tilbage. De talte om tiden her. Dørffler bad om at tage mange hilsner med til os, men han forbød Boelskifte at fortælle om sygdom før efter hans død. Lad være med at græde, det er der ingen grund til, jeg har altid været saa lykkelig for at leve, og min lykke kan døden ikke kvæle.

Hvis det skal gøres op efter aaremaalet kommer vor gode ven og medarbejder, lærer Dam frem til en af de øverste pladser. Han havde faste ugentlige timer her i 25 aar, næsten al den tid, han var lærer i Øksenhede. Han satte alt ind paa at naa frem, ogsaa naar sneen truede med at standse al trafik. Godsejer Arenfeldt vaagede over, at Sæbygaards slæde ikke blev benyttet af andre den dag, Dam skulle til Stids-holt.

„Livsvigtig kørsel“ gaar forud for al anden kørsel.

Dam ville nødig gaa glip af nogen timer, han vidste ogsaa godt, at eleverne var kede af, naar han en enkelt gang ikke kunne komme. Dam kendte eleverne gennem 25 aar, og de kendte ham. Det hænder endnu, naar en gammel elev begynder at fortælle fra sit skoleophold og ikke kan huske navn paa lærere, saa siger han: ja, og saa selvfølgelig Dam. Jeg husker de aftener for mange aar siden, naar familierne Dam og Boelskifte kom for at „øve“. Min kone ville gerne, at der hver vinter

Vi læser
lektier

blev opført et stykke af lærerne. Dam sagde som regel, naar der skulle begyndes: Nej, i aar er I nok uden os, I skal ikke regne med os, – men der var ingen saa ivrige efter at faa begyndt som Dam.

Og alle de dejlige Norges- og Sveriges-ture, som familien Dam var med paa, det var ingen kunst at være leder, naar bare Dam var med. Nu bor Dams i Sæby, og vi ses ofte, og det er nøjagtig lige saa skønt som „i gamle dage“.

Hin mindeværdige søndag aften i november 1930, da det pludselig gik op for os, at vi ville realisere tanken om ungdomsskole i Stidsholt, satte vi os omgaaende til at lave skitser til det beskedne byggeri og drøftede jordkøb- og finansieringsmuligheder. Vi var saa stærkt grebne af vore fremtidsplaner, at vi allerede samme nat talte om, hvem vi kunne tænke os som medarbejdere, og da var der ingen tvivl om, at kunne vi faa Erna Nøhr fra Holbæk, ville vi være godt hjulpne. Erna Nøhr og hendes tre søstre var vore personlige venner, de boede sammen i en stor villa i Holbæk, og hun var fast ansat ved kommunalt kursusarbejde i Holbæk og Nykøbing i vintermaanederne. Det kunne nok for os kun blive en ønskedrøm. Og dog – i fire somre forlod Erna sin villa i Holbæk og boede paa et lille værelse hos os og fik en meget lille løn sammenlignet med, hvad hun tjente om vinteren. Hvor kom det dog til at betyde meget for os: Hendes dygtighed, venlighed og hjælpsomhed, hendes pædagogiske syn paa formaålet med undervisningen. For hende var det en livssag at uddanne de unge til fremtidige husmødre, der i ernæringsspørgsmaal gav sundhed og økonomi første prioritet.

Vi har haft mange medarbejdere, som fortjente at nævnes, men det kunne der skrives et helt aarsskrift om.

I dag, hvor ungdomsskolerne har helaarsundervisning og fællesskole, med lærerboliger for ægtepar og mulighed for fast ansættelse er vilkaarene anderledes, end de var for os de første 25 aar, hvor vi havde fem maaneders kursus for sommerpiger og vinterdrengene med henholdsvis lærerinder og lærere. Det er ikke at undre sig over, at de søgte ind til faste embeder. Dog var der mange, der vendte tilbage til os i flere halvaar.

Karen Søndergaard var ogsaa „tilbagevendende“ de første aar, men heldigvis kunne arbejdet i børneskolen efterhaanden sikre hende helaarsbeskæftigelse i begge skoleafdelingerne. Det blev til „fast hjælp“

i mere end een forstand. Fasthed uden haardhed, venlighed uden blødsødenhed, ro uden kulde, loyalitet uden afkortning. For hende blev Stidsholt ikke en kortvarig arbejdsplads men et hjem og en verden, der var hendes, som den var vores. Det er svært at udtrykke i ord, hvad hun har betydet for os og vore børn, for skolen og vore elever. Vi forsøgte at sige det i en fødselsdagssang i sommer:

*Fra os, som fulgtes med dig i mange gode aar,
i med- og modgangstider, i dag en tak du faar,
for alt vi delte sammen, en tak for trofast daad,
for alvor og for gammen, en tak for gode raad.*

Ved sit 25-aars jubilæum sagde hun, at hun havde bestemt at bryde op fra Stidsholt, naar vi en gang holdt op. Hun er nu flyttet til Sæby, hvor hun har bygget sig et stort og dejligt hus med to ens lejligheder. Og tænk, at det har kunnet forme sig saadan, at Ingeborg Bom bor i den ene halvdel af huset. De to var i sin tid sammen paa Askov, og Ingeborg har i 8 aar ledet arbejdet i køkkenet hos os. Hun er nu køkkenchef paa hvilehjemmet i Sæby.

Karen Søndergaard sidder nu ikke med hænderne i skødet men underviser paa en række kursus, paa alderdomshjem og i storkommunens skoler. Hendes energi og arbejdshumør smitter af paa eleverne. Hendes undervisning er til opmuntring og oplivelse for de ældre og til glæde for hende selv.

HJEMME OG UDE

Naar jeg blev bedt om at tage mig af noget uden for skolen, var jeg noget betænkelig. Skolearbejdet voksede i takt med det stigende elevtal, men paa den anden side var jeg klar over, at tiden sandelige ikke var spildt for skolen, fordi jeg virkede i foreningsarbejde, navnlig da det laa paa skolens linie.

I 1932 blev jeg hovedkredsformand i De danske Ungdomsforeningers nordlige hovedkreds Vendsyssel, det blev til 15 dejlige aar. Det gav arbejde, men det gav ogsaa inspiration, og det gav forbindelse med mange prægtige mennesker.

I 1936 blev jeg ved aarsmødet i Ryslinge indvalgt i landsstyrelsen, ogsaa De danske Ungdomsforeninger. Det gav rejser, ikke blot til styrelsesmøder o. lign., men ogsaa ud til mange foreninger. Det blev 12 aar.

I besættelsesaarene var jeg formand for Dansk Ungdomssamvirke for Sæby og omegn. Opgaven var betydelig anderledes end i ungdomsforeningerne. Det var ikke et spørgsmaal om, hvorvidt man kunne lide det, men om man turde sige nej.

I en aarrække rejste jeg i en uge til Sverige og holdt foredrag og havde timer paa skoler. Malungs folkehøjskole og Malungs kommunale realskole var med hver gang, ogsaa i Mora kom jeg og flere andre steder paa skift, men jeg døjede med at taale kulden i januar, og programmet var for spændt. Hvis jeg kunne afse den dobbelte tid til det samme antal timer, havde det bedre kunnet gaa. Hvad jeg aldrig har kunnet svigte, er møderne her i landsdelen. Jeg talte i sommer ved et havemøde paa Hjørring-egnen. Første gang, jeg talte der, var i 1930.

For Kvindernes internationale Liga for Fred og Frihed og for flygtningesagen gik min kone tidligt i arbejde. Klunserne og meget andet er kommet til siden. Hun er blevet paa sin post, og aldrig har jeg hørt hende sige eet bebrejdende ord om dem der kom og gik igen. Vort arbejde uden for skolen har været forskelligt, men vi har altid haft den hjælp, at vi gensidigt har respekteret hinandens arbejder, og naar lejlighed var der, støttet det. For mange aar siden døde en ældre mand her paa egnen. Jeg besøgte ham flere gange, mens han laa syg, og en dag sagde han: Jeg tror det er sidste gang vi ses, det er, som det skal være, tak for den tid, vi har kendt hinanden, og vil du saa tage en hilsen med til din kone og sige hende saa mange tak for hendes arbejde for fredens sag. Hun gør det paa den rigtige maade.

Det er et smukt minde om Jens Jensen, Nr. Falden.

Da Niels Dael var ved at oprette Liselund ved Slagelse, var der en, der sagde til ham: Hvad vil du egentlig med Liselund, og dertil svarede han: Jeg vil da ingenting, men jeg vil da noget sammen med de mennesker, der kommer her.

Ja, det var det ønske vi havde, da vi begyndte i Stidsholt: at virke sammen og i fællesskab med mange mennesker, og det ønske har vi faaet opfyldt.

Hans Jakobsen.

Aaret, der svandt

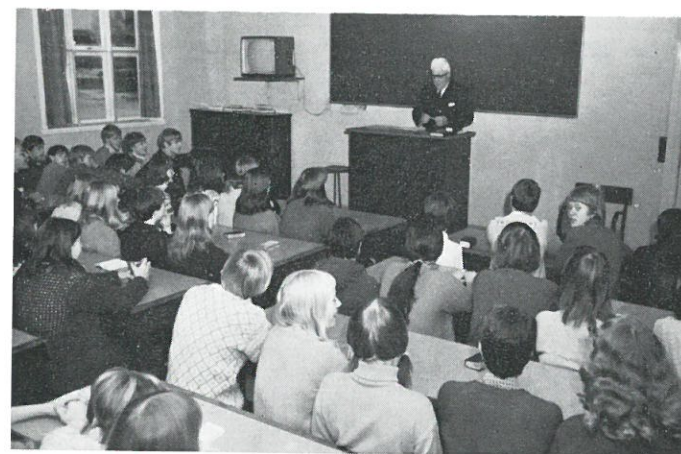
Saa udgaar Stidsholt Ungdomsskoles 37. aarsskrift. Det første kom i 1934, og det „dækkede“ de første 3 aar, saa det bliver 39 aar ialt, der er omtalt under denne overskrift.

I „Hjemme paa Stidsholt“ fortæller jeg om de mange aar og forsøger at antyde, hvad der for os har været det vigtigste i gerningen.

Slutkapitlet i en roman bringer ofte læserne store overraskelser, det gælder ikke mindst i kriminalromanen.

Slutkapitlet paa „Aaret, der svandt“ har ingen overraskelser. At vi lige er gaaet fra borde er vist ingen overraskelse for aarsskriftets læsere. I sidste halvdel af dette stykke fortæller jeg om forstanderskiftet paa Stidsholt. Det skylder jeg aarsskriftets trofaste læsere. Men først lidt om skolen i arbejde og fest i 1969-70.

Elevtallet i det svundne aar var som sædvanlig 76 drenge og piger, det højeste antal, vi kan tage. Næsten alle var 10 mdr.s elever, men der var dog en lille flok, der indmeldte sig til tiden 15. august til 22. december. Da de rejste, var der afløsere nok, mange flere, end der var plads til. Gennemsnitsalderen var omtrent som i de senere aar, en lille stigning. Antallet, der var meldt til statskontrollerede prøver, var derimod steget betydeligt. Vi havde en god og velkvalificeret lærerstab, der gjorde god

Morgen-
foredrag

Hvordan
gør
du det?

fyldest, saavel i de faste timer som uden for de egentlige timer. Fra 1. november oprettedes en fast stilling som sekretær. Det blev fru Birthe Laursen, Sulbæk, der fik den. Ogsaa hun har gjort et godt arbejde. Tidligere havde jeg hjælp ved højsæson, som f. eks. ved skolens regnskabsopgørelse, den var meget værdifuld, men kortvarig. Atter i aar har vi faaet en ny lærerbolig. Sløjdsalene og lærerboligerne naar nu fra landevejen op til det vestlige skel.

Lige efter skolens aabningsfest havde vi en fin tur til Voergaard. Maanedsfest, et nyt ord, men et kendt begreb, den blev der set hen til med forventning.

Den 14. september var en flok paa søndagstur over Understed Bakker til Pikkerbakken. Jeg var ikke med, jeg prædikede ved morgengudstjenesten i Hørby Kirke. Her mødtes vi. Det saa tilfældigt ud, men der forelaa vist aftaler, som jeg ikke kendte.

Den 24. september fandt den første samlede udflugt sted: Hjørring, Hirtshals, Lønstrup, Maarup Kirke, Rubjerg Knude, Børglum Kloster. En saadan tur, der indeholder saa meget, kan gennemføres uden jaskeri, men den maa tilrettelægges med omtanke.

Samme dag paabegyndtes det store 2-dages kursus for folkepensionister fra Frederikshavn, 120 deltagere.

Naar der paa skolen slides med haandbold- og fodboldspil, kommer der jo en dag, da man gerne vil dyste. Vi indbød spillere fra Syvsten,

hvor idrætten har fejret triumfer gennem mange aar. Eleverne sejrede ikke, men festede ufortrøden sammen med gæsterne bagefter. De bar heldigvis ikke „nak“.

Den 20. november: Ekskursion til Sæby. Om formiddagen var eleverne delt i to hold og besøgte bedrifter. Efter frokost samledes alle for at faa Sæby Kirke besigtiget og forklaret. Kirken er berømt for sin skønhed og sine kalkmalerier. Om eftermiddagen blev der arbejdet i 6 interessegrupper under ledelse af lige saa mange lærere. Interessegrupperne var byarkivet, manufakturforretning, Falck-Zonen m. v.

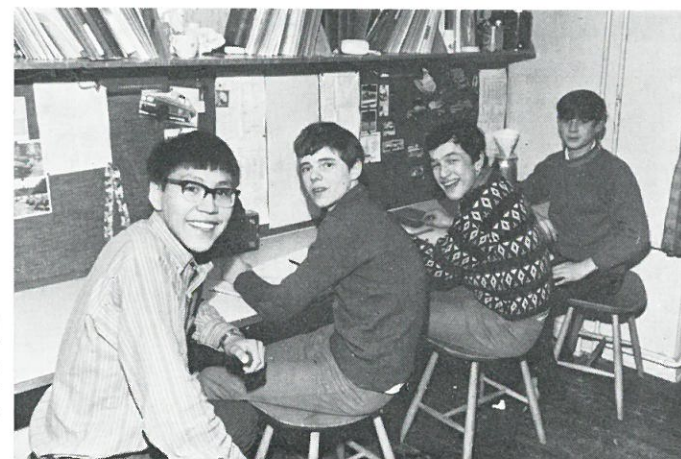
Et stormvejr har aldrig været saa voldsomt, at det er blevet fremhævet blandt aarets begivenheder. Men sidste aars storme var noget helt for sig. I middagspausen var vi, – elever og lærere enige om, at det var livsfarligt at gaa ud, og det indrettede vi os efter. Ikke saa faa tagplader var fløjet bort og andre gjorde forberedelse til at følge efter.

I slutningen af september havde vi besøg af forstanderfamilierne fra de andre nordjyske ungdomsskoler. Det var en dejlig sammenkomst.

H.B. brugsforening glemte os heller ikke denne gang til fruerstue i Sæby – ind under jul. Den var festlig, men selvfølgelig kun for damer og – naah, ja – helt unge damer.

Fastelavnsfest, ordet har jo en forjættende klang. Men ikke eet almindeligt menneske at se paa.

En dag i april sendte vi pigerne til Brønderslev, hvor de skulle se

Vi
arbejder
og
hygger
os

Kammerater

„alt om husholdning“ – saadan kaldtes det i hvert fald. Drengene drog til Hjørring til specialarbejderskolen. Sikken rolig dag – herhjemme.

4. maj var vi til befrielses- og mindegudstjeneste i Skæve Kirke efter indbydelse af sognepræsten og menighedsraadet. Koncertsanger Aksel Hansen og Randolph Schøn medvirkede: Solosang med akkompagnement. Da sognepræsten var bortrejst paa præstekursus, havde jeg lovet at træde i hans sted.

Kristi Himmelfartsdagens udflugt gik til Skagen. Der er tradition for, at det bliver en særlig god tur, og det blev det.

2 gange var vi sammen med Aabybro Ungdomsskole, først her, saa der. Program: haandbold og fodbold. Begge skoler sejrede – paa hjemmebane.

I novbr. holdt fredsligaen kursus her. Det var som altid hyggeligt at have ligaen paa besøg, selv om der bliver meget lidt tid til private samtaler. For som de dog arbejder med foredrag og gruppemøder. Denne gang var emnet „U-landenes kvinder“. Sarah Stinus, der selv er inder, talte om den indiske kvindes hverdag. Karen Sandrup og Esther Pallelsen viste os – dels gennem foredrag dels ved lysbilleder – den afrikanske kvindes tilværelse.

Frederikshavns folkepensionisternes 2 dage var lige saa vellykket som tidligere, og tilslutningen var saa stor som vi kan magte, naar eleverne ogsaa er her.

I aar havde vi et tilsvarende kursus for 75 folkepensionister fra Sæby, og det stod paa ingen maade tilbage for frederikshavnerne.

En af de første dage i februar bad jeg formanden for den selvejende institution Stidsholt Ungdomsskoles bestyrelse, skatteraadmedlem Kristian B. Larsen, Hjørring, komme en tur til Stidsholt. Han tilbød at komme med det samme. Ved en lille sammenkomst meddelte vi ham saa, at vi gerne ville træde tilbage om et halvt aar, – ved det nye skoleaars begyndelse. Vi føjede til, at vor beslutning var taget efter mange overvejelser, og den kunne ikke ændres. Kristian Larsen respekterede det og sagde: ja, jeg har jo kendt jer alle aarene, saa jeg ved, at I ikke siger dette uden at være helt sikre, men jeg beklager, at I vil holde op.

Vi formede saa en skrivelse til bestyrelsen og bad den komme her til møde den 12. februar, – eneste punkt paa dagsordenen: Forstanderskifte.

Jeg gik ind til revisor Schøn og frue i Sæby og fortalte dem det, dagen før brevet kom ud.

En time før bestyrelsesmødet havde jeg bedt lærerne og andre medarbejdere om at komme op paa lærerværelset, og der meddelte jeg dem vor beslutning.

Ved bestyrelsesmødet gentog jeg, hvad jeg havde skrevet, og takkede for et herligt samarbejde. Jeg bad om, at vi saa snart som muligt gik i gang med problemet vedrørende besættelsen af stillingen, da det sikkert ville være det bedste, vi kunne gøre for os selv. Normalt er det før-

Kan du mærke noget?

Orientering

ste jo at opslaa pladsen ledig, men der gik ikke mange minutter, inden der blev sagt: men er det ikke saadan, at vi alle tænker paa Grethe og Jeppe Buhrkall. Jeg fandt, at det var rigtigst, at jeg forlod mødet, naar det var vor datter og svigersøn, der skulle tales om.

Da jeg kom, bad bestyrelsen mig hente min kone, og vi fik saa at vide, at man enstemmigt havde besluttet at tilbyde Grethe og Jeppe at fortsætte vor gerning.

Kort efter blev de tilkaldt og nu var forstanderskiftet paa Stidsholt i orden. Derefter blev der takket fra alle sider – hjerteligt og velment.

Den 13. juni havde vi afslutningsfest for eleverne. Den formede sig som sædvanlig, blot at jeg til slut sidst i min tale til eleverne sagde: Nu rejser I, som alle jeres forgængere har gjort, men denne gang bryder vi ogsaa op.

Om festen skrev pressen iøvrigt:

Badskær kirke var fyldt, da forstander Hans Jakobsen ved Stidsholt Ungdomsskoles afslutningshøjtidelighed talte til det sidste hold elever i sin forstandertid. Forstander Jakobsen talte om genoprettelsen som noget nutidigt og gældende for alle mennesker. Han tog sit udgangspunkt i ordene fra Apostlenes gerninger: „Alt skal blive genoprettet“, og sagde bl. a.: – Hvad der end gaar i stykker for jer, maatte genoprettelsens budskab da lyde for jer.

Ved afslutningsfesten paa skolen blev der fra utallige sider rettet

varme og dybtføjte taksigelser til forstanderparret for dets dygtige og menneskelige virke.

Paa elevernes vegne takkede Inger Christensen for tiden paa skolen og overrakte sammen med en anden elev, Kurt Madsen, elevernes gave, en sølvskaal og et ryatæppe.

Forstanderen rettede en dybtfølt tak til Karen Søndergaard, der gennem 29 aar har været en uvurderlig medhjælper for forstanderparret, men nu forlader skolen. Ligeledes takkede han skolens sløjdlærer gennem 12 aar, Aage Hansen, og hans hustru, der har været skolens økonoma.

Blandt de mange, der havde ordet for at takke det afholdte forstanderpar for dets uvurderlige virke var i øvrigt bestyrelsens formand, skatteraadsmlem Chr. B. Larsen, Hjørring, pastor Laursen, Hørby, pastor Huss, Volstrup, folketingsmand Jens Christensen, overlærer Dam, Sæby, bestyrelsesmedlem Clarence Simonsen, Asaa, og den nye forstander, Jeppe Buhrkall.

Vor gode bestyrelse for Stidsholt Ungdomsskole havde inden den sidste elevafslutning bestemt, at der skulle holdes en afskedsfest for os, naar der blev ro til det. Formanden nævnte dette, lige før vi gik ind i salen. Der var ikke tid til at drøfte noget paa det tidspunkt, og jeg sagde blot: Vi ønsker at gaa *sammen* med vort sidste hold. Det er en lykke at slutte sammen med et elevhold, vi har været glade for.

Vi snakker om tingene

Flittige
hænder

Ved en senere lejlighed talte bestyrelsen igen om en speciel afskedsfest. Vi maatte svare, at vi var dybt taknemmelige for al den godhed, bestyrelsen havde vist os ved enhver lejlighed, og vi vidste, at det var saa velment altsammen, ogsaa dette sidste. Jeg mindede om den smukke maade elevforeningen tog afsked med os ved elevmødet, endvidere at vi ikke rejser, men stadig er hjemme paa Stidsholt, selv om vi fratræder. Vi enedes saa om at samles her hos os, i storstuen, den 31. august, den dag, der var aftalt med ministeriet som den officielle overdragelsesdag: bestyrelsen og revisor Schön med ægtefæller, frk. Søndergaard, vore børn og deres familie. Det var vidunderligt at være gæster her, og bestyrelsen var straalende værtsfolk. Kl. 24 mindedes vi om, at *nu ringer det af vagt*, og ingen var uenige med os om, at det var helt rigtigt, at det skete i dette hus, hvor vi fik vort hjem 21½ aar før, ungdomsskolen blev aabnet første gang, og hvor vi stadig skal være.

En vismand har engang sagt, at de tre store grundsætninger for livslykke er: noget at gøre, noget at holde af og noget at haabe paa. Vi har haft meget af disse tre ting i alle aarene, der er svundet, og det er tre herlige gaver.

Saa vil vi nu sige hverandre farvel

Et lille træk fra den sidste elevafslutningsfest, der altsaa ogsaa var vor, vil blive husket, naar alt andet fra den dag glider i baggrunden:

Der var kun et par minutter igen. Alle ventede paa, at der ville blive nævnt en sang fra Højskolesangbogen som sidste fællessang. Min kone, der til alle afskedsfester i aarenes løb har spillet „Dejlig er jorden“ til sidst – sad imidlertid stadig paa sin plads, men nu tog Randolph Schön, tydelig nok efter aftale plads ved klaveret, og saa sang koncertsanger Aksel Hansen: „Saa vil vi nu sige hverandre farvel“. Det var det sidste, der blev sunget i forstanderperioden 1931–1970.

Og nu har der saa været afsked ogsaa i aarsskriftet, og som ved al anden afsked paa skolen gaar vi begge „ned til døren“ og siger alle gamle Stidsholt elever: Farvel, ja farvel og paa gensyn.

Marie og Hans Jakobsen.

Kontortid

— til sidst

Engang der kom saa ungt et par og slog sig ned mod nord,
den ene kom fra landet omkring Sjællands største fjord,
den anden fra den ø, som rosengren bli'r kaldt i Danmarks have,
og begge to de ejed' fuldt ud veltalenhedens naadegave,
og mange andre gode egenskaber de havde i gemme,
de ejed' lyst og mod og id til alt det bedstes fremme.
Den lille skole, som var ment som skolen bare for de smaa,
den blev ved disse to til mer' end hvad vel nogen havde kunnet spaa.
En ungdomsborg – ej herberg blot – men ret et skolehjem,
det saa man her, nær østerkyst, saa rankt at dukke frem.
Her tog de fat – de to fra syd – paa Vendellands lave slette.
Til i de unge at faa tag og deres tillid vinde,
slig gerning kræver fuldt sin mand og ligesaa sin kvinde.
Marie og Hans Jacobsen, de skabte denne verden,
som blev det gode udgangspunkt for mange voksnes færden.
De blev ej trætte af at saa og jorden dybt at pløje,
skønt høstens gyldne aks og straa laa skjult for deres øje.
Men – „alle gode tanker, de kan slet ikke dø,
før endnu bedre tanker er spiret af deres frø“.
I to, som tog saa modigt fat blandt vores ungdomsskare,
I sikkert mærket har saa tit, at det er godt at fare
med budskab om de store ting i kristenlivets verden,
men ogsaa dagens jævne dont i fred og stille færden.
For fredens sag, for flygtningkaar, fru Risegaard en lanse,
i overført betydning, brød – hun ikke la'r sig standse.
Den tunge, stejle vendelbo I lærte vel at kende,
som vendelboen kender jer og tog jer ind som frænde.
De firti aar snart svundet er for værket, som I skabte.
Med tak vi gi'r jer haand til sidst, for alt hvad I os rakte,
og ønsker Stidsholt Ungdomsskole lykke paa sin vej
i fremtidsvirke – ungdom blandt – i alvor som i leg.

Alma Vestergaard.

Langeland

(Skrevet af lærerinde Chr. Christensen,
forhen Tranekær realskole)

Som bøgegrenen i bølgen lagt,
et blomsterbed midt i Danmarks have,
er Langeland i sin rige dragt,
en skøn, en herlig naturens gave.
Ja, fager er du, vor fødeø,
fra Frankeklint og til Østersø.

Hvor er det dejligt en sommerdag
at vandre i dine lyse lunde
i ly af bøgenes grønne tag,
mens sangen toner fra tusind munde,
sødt dufter rose og kaprifol,
og alting mættes af somrens sol.

Højt over markernes gyldne korn,
mens al naturen i natten sove,
blank lyser høstmånens krumme horn
og bygger bro over bæltets vove;
blidt bølgen risler mod lave bred,
mens øen hviler i stille fred.

Du gemmer dybt i din rige jord
så mange minder fra oldtids dage;
den slægt, som efterlod disse spor,
gav os en gerning i arv at tage.
Lad os som den øve dagens død
af fortids arv spinde fremtids tråd!

*Ja, Langeland, hvor vor vugge stod,
hvor først vi hørte en moders stemme,
vi føler, selv om vi dig forlod,
hos dig har stedse vort hjerte hjemme;
vi elsker dig, du vor fødestavn,
og glade priser vi her dit navn.*

Realskolen

Tak

Det er med vemod, at jeg forsøger at samle mine tanker i anledning af, at jeg til årsskriftet skal give dem en form, som kan fortælle andre om Marie og Hans Jakobsens virke på Stidsholt Ungdomsskole.

Vi, alle mine kammerater på holdet og dem, der tidligere og senere kom til skolen, står i stor gæld til forstanderparret. Vi er præget for livet af opholdet på skolen, og derfor er ordet tak så fattigt i denne stund.

Jeg var sytten år, da jeg kom på Stidsholt, og jeg fik en oplevelse, som jeg med glæde tænker tilbage på, og som står for mig som den bedste tid i mit liv. Noget må naturligvis fremhæves, selv om det ikke er let i øjeblikket, fordi så meget værdifuldt dukker op nu.

Jeg tænker med glæde tilbage på sangtimerne med Marie Risegaard, som hun gjorde til en oplevelse for os og fik os åbnet for de store værdier, der lå i timerne.

Eller jeg tænker på de uforglemmelige morgenforedrag, hvor Hans Jakobsen oprullede en verden for os og fik os til at lytte til alt det vidunderlige, som jo er i denne verden.

Hvad skal jeg fremhæve? Skulle det ikke være opholdet på skolen i fritiden. Vi kunne jo ikke komme hjem hver søndag, allerhøjest et par gange i løbet af skoleopholdet, men hvor havde vi det dejligt og hyggeligt, og vi følte os trygge, fordi der var en disciplin og respekt på skolen for mennesket og værdier, som gjorde opholdet og omgangen med lærere og elever let.

Noget helt specielt for Stidsholt var den hjertelige modtagelse, vi gamle elever fik, når vi kom på besøg, og vi kom gerne.

Marie og Hans Jakobsen vil blive savnet af os, men vi vil sammen med dem glæde os over deres livsværk og over den betydning, de har haft for os unge, som de satte deres præg på, og når jeg nu til slut bringer dem en tak fra alle os gamle elever sammen med ønsket om mange gode år endnu for dem, sker det i håbet om, at vi stadig må se Marie og Hans Jakobsen, når vi i elevforeningen samles til vore møder.

Tak og på gensyn.

Juul Højbjerg,
formand for elevforeningen.

Elevmøderne

Godt 200 tidligere elever paa Stidsholt Ungdomsskole mødtes i går på den årlige elevdag. De mange gæster blev betænkt med det bedst mulige vejr, og elevmødet fik et godt forløb. Jakobsen talte baade i kirken og paa skolen.

På elevforeningens generalforsamling overrakte formanden for foreningen, gårdejer Juul Højbjerg, Jerslev, en smuk lysestage til forstanderparret Marie og Hans Jakobsen, der ved skoleårets slutning forlader skolen. Formanden takkede dem for et langt og trofast livsværk.

Skolens elever gav herefter en gymnastikopvisning, der blev en dejlig oplevelse midt i sommersonen.

Om aftenen opførte alle elever paa skolen skuespillet „Jorden rundt i 80 dage“, der var instrueret af fru Marie Risegaard Jakobsen. Kostumerne var syet af lærerinde Karen Søndergaard, og begge damerne fik sammen med eleverne meget bifald for underholdningen.

På generalforsamlingen i elevforeningen aflagde formanden beretning og omtalte heri skolen som gamle elevers andet hjem.

Stævnet i Aalborg havde rekordtilslutning.

Forstander Hans Jakobsen genkaldte i elevernes erindring tiden på Stidsholt, idet han holdt et litteraturhistorisk foredrag på samme måde, som de gamle elever havde hørt det på skolen. I anledning af 80-året for den dansk-islandske digter Gunnar Gunnarsons fødsel var det hans liv og levned, der blev genstand for Hans Jakobsens foredrag.

I en kaffepause fik de gamle elever lejlighed til at genopfriske gamle minder, og derefter overlodes underholdningen til den svenske sanger Miller Ziegler, Göteborg. Han underholdt med alvorlige sange og lette viser, ligesom han fortalte morsomme historier.

Til det tremandsudvalg, der forestår Stidsholtstævnet, nyvalgtes to medlemmer, Knud Andersen og Helle Karnø Svendsen, begge Aalborg. Det bestemtes, at det tredje medlem skulle udpeges af elevforeningens bestyrelse, det blev forstander Hans Jakobsen.

J. H.

Tale ved åbningsfesten

Denne dag, søndag d. 16. august 1970, er en mærkedag for Stidsholt Ungdomsskole, idet Grethe og Jeppe Buhrkall som forstanderpar modtager det første elevhold.

Det er nu 39 år siden, Marie og Hans Jakobsen begyndte denne skole. Det var under betydelig andre forhold end dem, der holdes skole under i dag. Meget stod og faldt med, om det skulle lykkes eller ej. Den personlige indsats for at et værk, som at være ansvarlig leder af en ungdomsskole, kan lykkes, er sikkert ikke mindre i dag end ved denne skoles start, man må måske endda sige: tværtimod.

Det lykkedes for 39 år siden. Vi tror og ønsker, at det også må lykkes for jer.

Da ungdomsskolen her begyndte, var det, som det dengang var almindeligt, to gange fem måneders kursus; i dag er det 10 måneder. Man må antage, at det vil stille betydeligt større krav til såvel lærerpersonale som ledere, at eleverne har mulighed for at få et betydeligt større udbytte af opholdet. Ansvar og problemer er ikke blevet mindre med tiden. Dersom man spørger, om det er en anden slags ungdom, der møder på Stidsholt i dag end for 39 år siden, må svaret nok blive både ja og nej.

Ja, fordi det miljø ungdom af i dag er vokset op i, er meget forskelligt fra det miljø, størsteparten af ungdommen voksede op i for ca. 40 år siden. Teknikens og atomets tidsalder har ikke kunnet undgå at sætte præg på ungdommen af i dag. Og nej, fordi den ungdom, vi har i dag, nok har de samme idealer, gå-på-mod, viljen til at lære noget, blive til noget, og – hvad der er helt alment – forventningerne om, hvad et sådant skoleophold må bringe.

Der bliver i dag stillet mange krav, såvel *fra* samfundet som *til* dette. Ungdommen stiller også sine krav, og de er ikke altid små, men så må man huske på, at vil man kræve, må man også yde. Den, der stiller store krav, må også gøre en virkelig indsats for at opnå de ønskede goder.

Nogle få procent af de unge tror desværre, at de med trusler og vold kan få magt og ret til at stille krav.

For den skole, som i dag begynder her med Grethe og Jeppe Buhrkall som forstanderpar, skal det være mit ønske på institutionen Stidsholt Ungdomsskoles vegne, at de gode traditioner, som her har vundet hævd, må fortsætte i fremtiden.

Det er min tro og skal være mit ønske, at den ungdom, som kommer her til Stidsholt, må få indsigt i og hjælp til at kunne klare de problemer, livet vil bringe.

Når vi i bestyrelsen gav vor fulde tilslutning til at I, Grethe og Jeppe Buhrkall, overtager ledelsen her, så er det, fordi vi tror, at I har såvel ansvarsfølelsen som evnerne og kræfterne og ikke mindst den evne og det sindelag, der skal til for at lede Stidsholt Ungdomsskole. Det var en glæde, at vi så samtidig kunne imødekomme et inderligt ønske fra Marie og Hans Jakobsen om, at deres datter og svigersøn måtte blive deres afløser.

Jeg vil gerne slutte med at udtale et hjerteligt til lykke med gerningen her på Stidsholt Ungdomsskole. Det skal være mit ønske, at de forventninger, der stilles såvel af den ungdom, der møder til dette og kommende skoleår, af skolens medarbejdere og af det nye forstanderpar, må blive opfyldt til glæde og gavn for alle parter.

Kristian B. Larsen.

Fruen

Spænding

Vi havde den oplevelse at have Frohn Nielsen, „Skipper“, her på skolen i år. Han fortalte om sine oplevelser med skoleskibet, og sandt at sige var han den gudbenådede fortæller, der kunne få sine tilhørere til at lytte.

På det tidspunkt var han ved at klargøre den efterhånden så bekendte skude „Fulton“ til sommerens togter med børn og unge, en slags lejrskole til vands. Han sagde og tror på: Intet kan opdrage som et skib. Lader én sine ting ligge og flyde på dækket i stormvejr, er de væk, når han kommer igen. Den, der glemmer at lukke sit skab, må samle sine sager op fra gulvet. Skibet opdrager. Skibet i blæst, for ikke at sige storm kan give en spændingsmætning, som kan give grobund for et fornuftigt arbejde på landjorden. Det, der er det smittende ved Frohn Nielsen, er hans tro på den ide, han har realiseret med „Fulton“, og vi landkrabber, der kun har sejlet til husbehov, vil give ham inderlig ret. Enhver stor bølge kan se ud til at kaste skibet rundt, 10 meter vand kan føles som et svimlende dyb. Derfor: Skomager bliv ved din læst, selvom den kildrende fornemmelse af en stor bølge, er det spændende. Dog skal ingen få mig til at betvivle, at Frohn Nielsens tro og ide er rigtig.

Der er heller ingen, der skal få mig til at tvivle på efterskolen som opdrager og modningsfaktor, selvom skoleprøver kan synes at være den bølge, der slår skolen omkuld og vælter grundlaget, efterskolen traditionsmæssigt bygger på.

Efterskolens tradition er stadig Kristian Kolds ord: Først oplive så oplyse, for uden oplevelse er oplysning intet værd. Dette kan ikke sammenlignes med vore tids krav om „at motivere“, fornuftsmæssigt begrundede en undervisning. Der er langt mere i oplivelse end i motivering. Oplivelse gælder al livets mangfoldighed, at mennesket får lov at folde sig ud i glæde og harme over tilværelsen og det dyre ord opdager den åndelige spænding.

En sang Halfdan Rasmussen har skrevet, er i god samklang med dette:

*At lære er at ville
befri sin ensomhed,
og stå ved åndens kilde*

*og ydmygt knæle ned,
at spejle sig i tider,
der sov på kildens bund,
mens nye bølger glider
som tegn mod hånd og mund.*

*At lære er at bøje
sig over livet selv
og fylde sind og øje
med tankens himmelhvælv,
at undres og betages,
når livet kommer nær,
at møde, når det dages,
en større sandhed dér.*

*At lære er at famle
i mørket blind og stum,
at sprænge eller samle
sit eget verdensrum,
at vække det, der sover,
og gøre tanken fri,
og se en himmel over
hver drøm, man lever i.*

*Lad aldrig dine drømme
slå bro til vold og drab.
Lad åndens kilde strømme
mod fredens fællesskab.
At væge er at bære
sin brynje uden sværd,
først da vil drømmen være
den største tanke nær.*

Sangen udtrykker det, vi alle gerne vil, men vanskeligt kan opnå. Vi synger sangen og erkender dens sandhed. Men hvordan reagerer vi mod vold. Der kunne nævnes mange eksempler, men her kun et.

I fjernsynet så vi for nogen tid siden en vietsoldat blive skudt ned på åben gade af en politiofficer. Jeg sad i lænestolen og blev siddende. For

unge kan det være vanskeligt at se meningen med tilværelsen, når voksne ikke reagerer stærkere, ofte kun reagerer, når det rammer én selv. Spændingen i det voldelige bliver til det ligegyldige og hverdagsagtige, som accepteres som sådan, og er der noget at sige til, at unge tager sin tilflugt i en påtaget maske af en aller anden art. Sådan skal man være for at være med. Det kan være en flugt fra en triviell, kedelig og spændingsløs virkelighed, et forstemmende milieu, en krog, man holder sig oppe i, og ét er næsten sikkert, de ældre og voksne reagerer imod de unges holdning, og der opstår den lidet berigende holdning imod hinanden.

En skole må være meningsfyldt og spændende i sit arbejde og sin holdning. Vi har rige muligheder for at være imødekomende overfor de unges spændingsbehov. Vi har fællesskabet, hvor vi må acceptere hinanden, og vi lærere må bruge al vor sjæls styrke og ærlighed i undervisningen – en undervisning, hvor elev og lærer er engageret sammen. Vi må give os tid til at protestere mod vold og uretfærdighed. Deri ligger ikke alene en tilfredsstillelse ved samarbejdet, men også en fælles holdning.

Et lille vers, der er skrevet af en elev, lyder:

*En verden, der skulle være god,
hvor er den? Spørg dig selv?
Du finder hurtigt svaret,
men vil ikke acceptere det.
Den er egoistisk, ond og fuld af krig.
Hvem har skylden? Ja, ingen anden
end du og jeg.*

Grethe og Jeppe Bubrkall.

Korte hilsener

Vi har hvert år to gode anledninger til at kunne mødes, alle vi gamle drenge og piger fra Stidsholt, uanset hvad år vi var elever. Der er først elevmødet på skolen næstsidste søndag i maj. Der er det så dejligt at mødes og genopfriske et og andet fra vor egen vinter eller sommer, og der er altid kommet noget nyt til, som vi ikke har set.

Ind under jul afholdes Stidsholt-stævnet i Aalborg ude på Skydepavillon, jeg var med nu ved det sidste, og det var sandelig en hyggelig eftermiddag. Vi er så mange tidligere elever, der så gerne vil holde kontakten vedlige med vor gamle skole, hvorfra vi har så mange dejlige minder. Ved Aalborg-stævnet forstærker Jakobsens og flere lærere, og vi har en vidunderlig sammenkomst. Vi, der var med i år, skal nok huske at komme. Tak for det smukke årsskrift hvert år. Jeg sender hilsen og tak til alle gamle venner fra Stidsholt.

Kaj Andersen – 1957–58
Løth, Børklum, Vraa.

Mange tak til hr. og fru Jakobsen for den gode eftermiddag i Aalborg. Det var dejligt at være sammen med jer og lærerne fra skolen, og hvor var det også skønt at være sammen med så mange gamle kammerater fra skolen.

Venlig hilsen fra

Karin Svane Madsen,
Brønderslev.

Hermed en lille hilsen til årsskriftet, jeg håber, at det ikke allerede er gået i trykken. Jeg har i år 25 års jubilæum, og det giver mig en særlig anledning til at sende hilsen netop denne gang, først og fremmest til hr. og fru Jakobsen med tak for alt, hvad I kom til at betyde for os alle dengang. I tændte lys på vor vej, og det stråler endnu de mange år efter. Jeg har altid betragtet skolen som mit andet hjem, et lyst og dejligt hjem. Jeg håber, at jeg også mange år ind i fremtiden må kunne mødes med jer. Det er så dejligt hos jer, ganske særligt, når man sidder og lytter og lærer. Jeg var forhindret i at komme til Aalborg-stævnet, det var

jeg ked af. Foredrag af Jakobsen og underholdning af Dam, så ved jeg, det har været godt.

Venlig hilsen til Jakobsens og alle andre gode venner.

Krista Søborg Andersen,
Enggården, Birkelse.

Jeg sender hermed en lille hilsen til vor gamle skole og dens beboere, men ganske særlig til Jakobsen og frue. Glædelig jul og godt nytår i håb om, at alt står vel til deroppe.

Jeg har glemt at sende penge til årsskriftet, men jeg vedlægger dem, så jeg kan være sikker på, at årsskriftet kommer til jul, for det kan jeg ikke undvære at få.

God jul på Stidsholt ønsker

Jack Schlippe-Steffensen,
Højstrupvej 14, 3720 Vanløse.

– og en hilsen fra udlandet (desværre har Inger glemt at skrive adresse).

Kære allesammen derhjemme på Stidsholt Ungdomsskole, det er jo ikke så mange, jeg kender nu, men jeg synes ikke, det gør så meget, når det er nogle, der er fælles med mig, om vor dejlige skole, det giver „familieskab“ alligevel.

Jeg har det godt her, og jeg længes ikke. Hvordan det nu vil gå at holde jul i det fremmede, ja det er en anden sag, så kommer der nok lidt vemod. Jakobsen, du forærede mig engang din lille bog „Ad livets vej“, den vil jeg læse i juleaften, men jeg håber også, at årsskriftet når frem, jeg har skrevet til mit hjem, at de skal sende det så snart, det kommer.

Daglig går mine tanker til Stidsholt og til hr. og fru Jakobsen. Jeg får somme tider brev fra en eller anden af mine kammerater, og hvor har der dog stået mange gange: Kan du huske på Stidsholt Ungdomsskole, når det var morgen og vi skulle til morgensang og så kom dagens bedste time: Jakobsens morgenforedrag. Tænk, at vi havde lov at sidde der hver eneste dag og glæde os over alt hvad han fortalte, sådan omtrent skriver vi til hinanden endnu.

Mange venlige hilsener fra

Min sidste adresse derhjemme var Randers.

Inger.

Meddelelser 1971

Elevmødet

afholdes søndag den 23. maj (næstsidste søndag i maj). Reserver venligst dagen i meget god tid og kom til Stidsholt. – Det er mest festligt, når vi er rigtig mange. Se avisernes annoncer til den tid. Velkommen, også til ægtefæller. Forældre er ligeledes velkommen.

Jubilæumsholdene

Elever fra vinteren 1945–46 og sommeren 1946 indbydes på elevmødedagen til jubilæumssammenkomst med middag kl. 11. Send venligst et kort med indmeldelse en uge før til Buhrkalls. Prøv at finde frem til gamle kammeraters adresser og gør dem opmærksom på festen.

Stidsholt-stævnet i Aalborg

afholdes i Skydepavillonen ved Aalborgtårnet søndag den 28. november, (advents søndag), kl. 14. Velkommen gamle elever med familie – gælder også elevforældre.

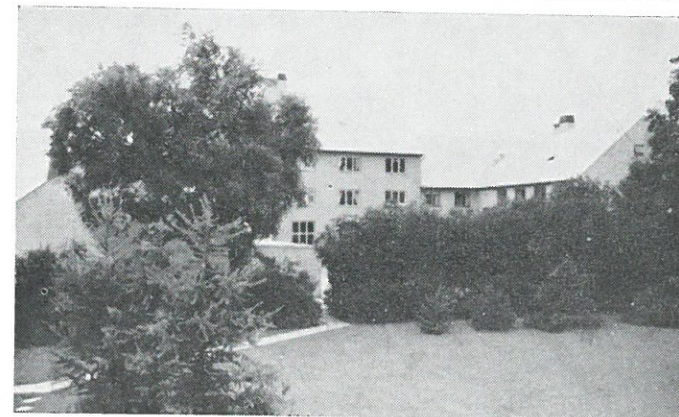
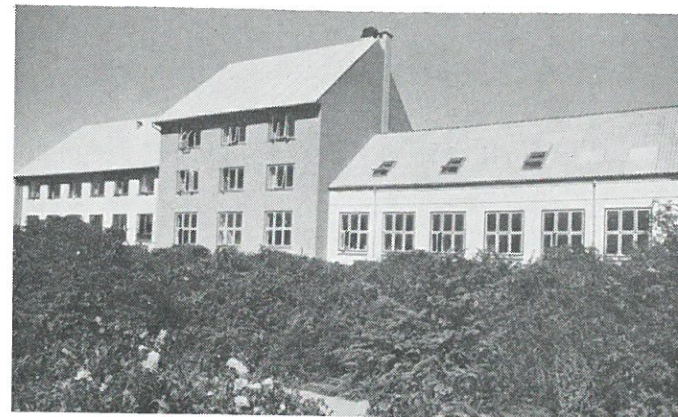
Se annonce til den tid. For at være sikker på vore dejlige lokaler er de allerede bestilt.

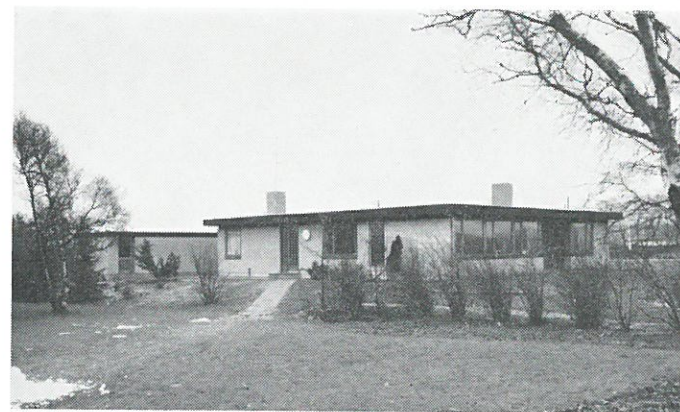
Skolens telefon (08) 46 81 03.

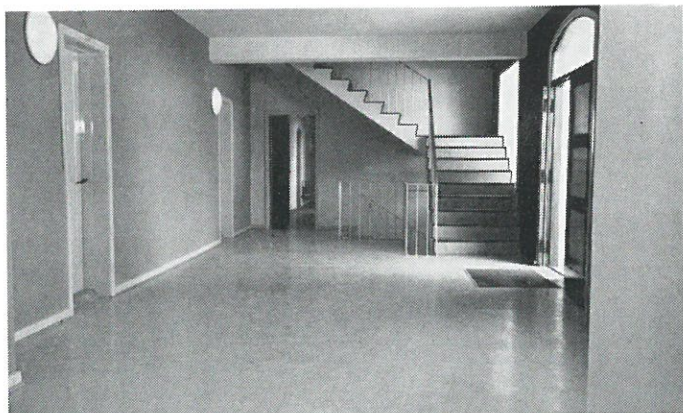
Hans Jakobsen – privat (08) 46 80 38.

Skolen
set
fra syd

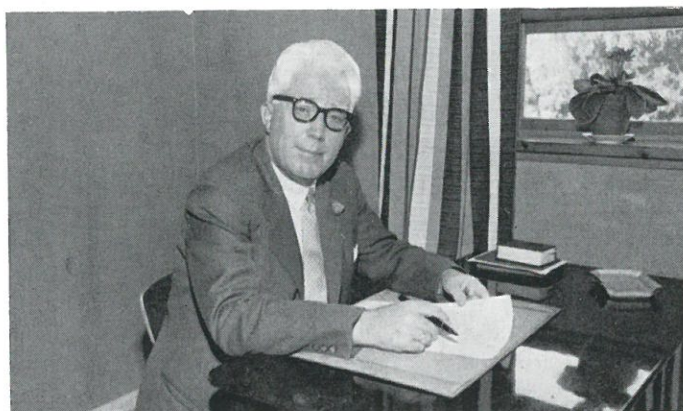

Det nye
hus

Forhallen

Jakobsens
storstue

Elevfortegnelse

Skoleåret 1969–70:

Anning Brønager, Aalborg.
 Heinrich Bøwes, Aarhus.
 Ingelise Christensen, Løkken.
 Kenneth Christensen, Hirtshals.
 Ole Christensen, Ulsted, Hals.
 Kaj Christiansen, Nørresundby.
 Kirsten Christiansen, Aalborg.
 Pavia Davidsen, Grønland.
 Nuka Egede, Grønland.
 Henrik Fischer, Nørresundby.
 Anne Mette Frandsen, Brønderslev.
 Ilse Hansen, Randers.
 Leif Hansen, Biersted.
 Søren Hansen, Hjørring.
 Else Marie Hovmøller, Ballerup.
 Linda Jakobsen, Skagen.
 Anders P. Jensen, Hollensted.
 Arne W. Jensen, Aalborg.
 Vibeke Bitten Jensen, Hasseris.
 Inge V. Jensen, Aalborg.
 Jens Chr. Jensen, Nørresundby.
 Lena Jensen, Birkerød.
 Leo Edv. Jensen, Vestbjerg, Nørresundby.
 Preben Malgaard Jensen, Aalborg.
 Preben Jensen, Aalborg.
 Steen Jensen, Sæby.
 Tove Rosenmeyer Jensen, Aalborg.
 Lone Rabøl Jørgensen, Farsø.
 Peter E. Jørgensen, Hasseris.
 Tove Kjærsgaard, Løkken.
 Jens Ole Klitbo, Frederikshavn.
 Hanne Marie Kristensen, Ørum.
 Vibeke Larsen, Brønderslev.
 Karin Madsen, Brønderslev.
 Kurt Madsen, Hjørring.
 Jytte Mortensen, Serritslev.
 Per Munkholm, Arden.
 Else Marie Møller, Viborg.
 Bente Nielsen, Astrup, Hjørring.

Ella Nielsen, Nørresundby.
Henny Nielsen, Astrup, Hjørring.
Jette Nielsen, Strandby.
Kurt Berg Nielsen, Hirtshals.
Susanne Nielsen, Aalborg.
Gurli Olesen, Brovst.
Allan Olsen, Aalborg.
Birgit Pedersen, Aalborg.
Finn Pedersen, Aalborg.
Nancy Pedersen, Hjørring.
Allan Petersen, Aalborg.
Anne Mie Poulsen, Hirtshals.
Dorte S. Poulsen, Aalborg.
Inge Poulsen, Strandby.
Henning Ravn, Aalborg.
Emma Sejerskilde, Skovsled, Thisted.
Peter Larsen Skifte, Grønland.
Frode Staun, Vokslev, Nibe.
Anne-Lise Sørensen, Aalborg.
Britta Sørensen, Aalborg.
Ove Sørensen, Lundby, Gistrup.
Poul Jørgen Sørensen, Rørbæk, Hobro.
Preben Thomsen, Nørresundby.
Juliane Thorleifsen, Grønland.
Lone Toft, Kisserup, Rude.
Poul Taabbel, Skagen.
Gitte Wiehl, Tolne.
Jette Wiese, Øland, Brovst.
Aksel Sørensen, Nr. Voerså, Sæby.
Hanne Andersen, Øster Vrå.
Jørgen Bach, Lemvig.
Peer D. Christensen, Løkken.
Poul Erik Nielsen, Sterup.
Linda Kristoffersen, Thurø.
Annette Sørensen, Skagen.
Preben Sørensen, Mou H.

